

HET POLITIEKE PROCES EN WILLIAM KIDD

Whigs, Tories, piraten en het voeren van partijpolitiek

Joris Ammerlaan, 3407942

Paper Onderzoeksseminar III

'Britse revoluties van 1688'

Docent: David Onnekink

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding.....	3
Hoofdstuk I: De neergang van een kaperkapitein.....	10
Hoofdstuk II: Het laten vallen van een piraat.....	22
Conclusie.....	33
Literatuur.....	35

Inleiding

Na de Glorieuze Revolutie bestond in Engeland een strijd tussen twee politieke partijen, de Tories en de Whigs. Hierbij streden de, over het algemeen gesproken, progressieve Whigs en de conservatieve Tories om de steun van Willem III, en streden zij over de invulling van het na de revolutie te voeren beleid. Deze politieke tweestrijd had zich ook al gemanifesteerd voordat Jacobus II in 1688-1689 door Willem III werd vervangen, maar pas onder het nieuwe regime zouden de Whigs zich tot een volwaardige tegenstander ontwikkelen en zou de ontwikkeling van de Engelse politiek goddeels vervolmaakt worden.¹

Naast deze ontwikkelingen in de Engelse politiek werd in deze periode op het internationale terrein piraterij vanuit de Engelse koloniën en door Engelse zeelui een steeds groter probleem. De rol die deze problematiek speelde in de Engelse politiek werd hierdoor steeds groter. Vanuit de handelsgemeenschap klonk steeds sterker de roep om actie van het Engelse parlement, en bescherming van de Engelse handelsbelangen. Waar namelijk voorheen de piraten een soort verlengstuk hadden gevormd van de Engelse handel, begonnen dezen een steeds grotere bedreiging te vormen voor de groeiende aantallen Engelse schepen, die door deze piraten werden gejaagd.² Om deze bedreiging voor de handel met de Engelse koloniën, en de bedreiging voor de handel in het algemeen, tegen te gaan stuurde het parlement in 1696 kapitein William Kidd op expeditie naar de Indische oceaan, waar een grote mate van piraterij bestond.

Deze expeditie van Kidd is op een mislukking uitgelopen, en Kidd zelf is uiteindelijk in een groot proces veroordeeld voor piraterij. Hier is duidelijk iets misgegaan. Immers: hij werd erheen gestuurd om als kaper op te treden tegen piraten, maar is zelf voor piraterij veroordeeld.

Het is interessant dat het proces tegen Kidd om meer draaide dan alleen piraterij, en dat het onderdeel werd van de strijd tussen de Tories en de Whigs. In 1696 was Kidd op expeditie gestuurd om als kaper de piraterij in de Indische Oceaan te bestrijden. Dit gebeurde naar aanleiding van een roep vanuit de handelsgemeenschap, zowel van de kant van de Whigs als de Tories. De expeditie van Kidd werd gefinancierd door de toen regerende Whig Junto, en was als zodanig een project van deze partij en haar aanhangers.³ De strubbelingen rondom de nieuwe regering, die rond 1700 onder leiding van de Tories gevormd werd, leidden er toe dat Kidd de steun van prominente Whigs verloor. Hier mist de lezer informatie. Hoe dachten Whigs en Tories respectievelijk over ingrijpen bij piraterij? Deze Whigs hadden hem eerst de hand

1 Henry Horwitz, *Parliament, policy and politics in the reign of William III* (Manchester 1977).

2 Robert C. Ritchie, *Captain Kidd and the War against the Pirates* (Cambridge, MA en Londen, 1986), 128, 233.

3 B.W. Hill, *The Growth of Parliamentary Parties 1689-1742* (Londen 1976), 82; Ritchie, *Captain Kidd*, 146-147, 236-237.

boven het hoofd gehouden, maar lieten hem vallen toen het er op aan kwam, bij zijn proces in 1701. Dit gebeurde omdat de Tories in hun aanvallen op de Whig Junto de zaak van William Kidd aangrepen om de zittende prominente Whigs aan te vallen, waarna het voor deze Whigs politieke ambities beter uitkwam om zich te distantiëren van Kidd daar het er alle schijn van had dat deze in piraterij was vervallen.⁴ Uit bronnen blijkt dat enige belangrijke documenten voor Kidds proces verdwenen zijn, terwijl die Kidds claim om slechts opgetreden te hebben als legale kaper – met een officiële kaperbrief – ondersteund zouden hebben. Deze documenten zijn recentelijk teruggevonden en bleken verkeerd gearchiveerd te zijn met andere politieke papieren.⁵

Een kaperbrief, zoals die aan Kidd was toegekend, is een vrijbrief om als private burger met een oorlogsschip de vijanden van een staat te bestrijden. De kaper was een militaire entrepreneur die op eigen kosten een oorlogsschip en bemanning organiseerde, en vervolgens toestemming kreeg van een staat om voor die staat oorlog ter zee te voeren, waarbij de te winnen buit de betaling vormde voor de kaper. Dit kon uiterst lucratief zijn, maar bracht ook grote financiële risico's met zich mee: oorlogsschepen waren duur, en ze moesten hoe dan ook betaald worden. Het was dan ook een kleine stap van legale kaapvaart naar illegale piraterij, waarbij voor piraten alles een doelwit vormde, ongeacht nationaliteit of gelieerdheid.⁶

Het toekennen van een kaperbrief en het aanstellen van kapers had in deze periode een aantal redenen, waarvan de voornaamste het aanvallen van de vijandelijke handelsvloot was.⁷ In de loop van de Negenjarige Oorlog zetten de Engelse handelaren een aantal middelen in om zich te beschermen tegen Franse kapers en de Franse marine. Hierbij lijken in de eerste jaren na de *Glorious Revolution* de leden van het Engelse parlement met dergelijke handelsbelangen een groep te hebben gevormd die nog niet zo sterk partijgericht was zoals zij dat later onder koningin Anne wel zouden worden. Zij waren geneigd om ten faveure te stemmen van een sterke regering, maar stemden in ieder geval altijd in het voordeel van de belangen van de handel.⁸ Wanneer deze stemming in de *commons* tegen de plannen van de ministers in ging dan kreeg deze factie meestal steun vanuit verschillende hoeken. Zo waren de *Country* politici vaak wat op hun hoede wanneer zij met grote handelaren te maken hadden. Het feit dat Engeland een eiland is zorgde er echter voor dat de grote meerderheid van de

---

4 John C. Rainbolt, 'A "great and usefull designe": Bellomont's Proposal for New York, 1698-1701', *The New-York Historical Society quarterly*, vol. 53 (1969), afl. 4 (okt), 333-351, 349-351.

5 Ritchie, *Captain Kidd*, 292, noot 10. De documenten zijn teruggevonden in de archieven van het Board of Trade. Ritchie geeft in zijn noot verder aan dat naar zijn mening de verantwoordelijkheid voor deze verdwijning gezocht moet worden bij Vernon.

6 Simon Smith, 'Piracy in early British America', *History Today*, Vol. 46 Issue 5 (1996), 29-37, 31.

7 Michael Howard, *War in European History* (Oxford 1976, herzien in 2009), 50-51.

8 J. A. Johnston, 'Parliament and the Protection of Trade 1689-1694', *The Mariner's Mirror*, Vol. 57 (1971), 399-413, 402.

Members of Parliament een belang hadden in het verdedigen van de kusthandel en de handelsvaart in de wateren rondom Engeland. Dit droeg er mede aan bij dat het grootste gedeelte van de bescherming die door de *Royal Navy* werd geboden, bestond uit zogenaamde *cruisers*: wat kleinere marineschepen die in de kustwateren rond Engeland patrouilleerden en daar bescherming boden tegen aanvallen van Franse zijde.⁹

Johnston identificeert in 1694 een doorbraak in de wetgeving omtrent de beveiliging van de Engelse handel in een wet op de eerder genoemde *cruisers* die werd verbonden met een *Land Tax Bill*.¹⁰ Deze wet verplichtte de Engelse marine om bescherming te bieden in de kustwateren rondom Engeland, en dit gaat vanaf dat moment één van de kerntaken vormen van de *Royal Navy*. Deze wetgeving kon door het Engelse parlement komen vanwege de samenwerking tussen de factie van de handelsbelangen en de oppositie tegen de zittende regering. Dit is de periode dat Willem III opnieuw steun begon te zoeken bij de Whigs, die op dat moment op de relevante posten in de regering zaten,¹¹ en de steun voor de bescherming van de handelsschepen kwam dan ook voornamelijk van de Tories, de *country* oppositie en andere tegenstanders van de regering, zoals Jakobieten.¹²

Het bovenstaande relaas van Johnston wordt ook uitgedragen door de bronnen in de *Domestic Series* van de *Calendar of State Papers* voor de jaren 1695-1697.¹³ Het heeft er alle schijn van dat de meerderheid van de schepen van de Royal Navy die in deze publicaties genoemd worden werden ingezet in de kustwateren van Engeland. In 1697 wordt een konvooi naar Kaap de Goede Hoop genoemd, maar dit lijkt slechts de uitzondering te zijn die de regel bevestigt.¹⁴ Wat echter in deze periode vaker genoemd wordt zijn kaperbrieven die zijn uitgegeven om de scheepvaart van de *East India Company* te beschermen.¹⁵ Hoewel dit een indicatie zou kunnen zijn dat deze methode van bescherming de voorkeur had van de Whig regering in deze jaren, zijn er ook indicaties dat de bescherming van de Engelse handel een onderwerp was waar beide partijen het min of meer over eens waren. Zo werd in 1696 op aansturen van Willem III (naar aanleiding van een hem minder welgezind initiatief vanuit de handelaren-factie in het Engelse parlement) de *Board of Trade* opgericht. Ook werd op 24 februari van hetzelfde jaar een nieuw lid van de *Board of the Admiralty* aangesteld dat de goedkeuring had van zowel de regering als de handelaren, wat op een initiatief wijst dat de

9 Ibid., 403-404.

10 Ibid., 410-413.

11 Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 139.

12 Johnston, 'Parliament and the Protection of Trade', 410.

13 Hardy, W.J. (ed) *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William III. July 1-Dec. 31, 1695 and Addenda, 1689-1695* (Londen, 1908); Hardy, W.J. (ed) *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William III. January 1-December 31 1697* (Londen, 1927); Hardy, W.J. (ed) *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William III. 1 January-31 December, 1696* (Londen 1913).

14 Hardy, *Calendar of State Papers 1697*, 232, 234, 240.

15 Zie bijvoorbeeld het geval van kapitein Gifford van de *Sidney*, een EIC schip wier commissie was ingetrokken omdat Gifford een person "disaffected to the government" zou zijn geweest. De commissie van Gifford is na lobbyen van de EIC weer hersteld. Hardy, *Calendar of State Papers 1696*, 101, 102, 130, 134.

steun van beide partijen genoot.¹⁶

Ondanks deze saamhorigheid bij het beschermen van de handel, kent het proces tegen de piraat William Kidd een duidelijke politieke onderstroom en heeft het er alle schijn van dat het deel uitmaakte van de bredere politieke strijd tussen de Whigs en de Tories in deze periode, daar verwoede pogingen werden gedaan om de zaak van Kidd te gebruiken om de zittende Whig regering aan te vallen. De leidende figuren van de Junto kregen te maken met aantijgingen van illegaal handelen en steun bij Kidds vermeende piraterij.¹⁷ Onderzoek naar dit proces zou dus diepere inzichten verschaffen over de methoden waarop de twee dominante 'partijen' elkaar bestreden. Verder zou het duidelijk maken wat de invloed van politieke belangen was op de besluiten die men nam – in dit geval het besluit om de steun in te trekken die iemand eerder genoot. Hierbij is het opvallend dat het behoud van politieke invloed blijkbaar zwaarder woog dan het voortzetten van een eerder gesteund beleid.

De belangrijkste vraag die in dit onderzoek aan beantwoord zal moeten worden is de volgende: hoe is uit contemporaine pamfletten en uitgegeven geschriften af te lezen dat het proces tegen William Kidd een brandpunt vormde van de strijd tussen de Whigs en de Tories in de Engelse politiek? Als het bovenstaande in acht wordt genomen dan heeft het er toch ten minste alle schijn van dat het proces tegen William Kidd een brandpunt heeft gevormd in de strijd tussen de Tories en de Whigs. De handelingen die de verschillende actoren in dit proces uitvoerden staan in rechtevenredige verhouding met de rol die door deze politici in het grotere politieke proces gespeeld werd. Pamfletten zullen inzicht kunnen verschaffen in deze materie door de sterke publieke aard van het debat, dat niet alleen in het parlement werd uitgevochten, maar ook in de publieke sfeer de publieke opinie probeerde te beïnvloeden.

Verder zijn er ook nog andere, secundaire, vragen te stellen bij de geschetste geschiedenis. Deze zouden de situatie, zoals die zich ontwikkeld heeft, verklaren en zo een dieper inzicht verschaffen in deze complexe materie. Was het voor de prominente Whigs, die hun steun aan Kidd introkken, inderdaad belangrijker om politieke invloed te behouden dan dat het was om een beleid uit te doen voeren dat zij eerst belangrijk vonden? Was het beleid van de Whigs om een kaperbrief uit te vaardigen, in lijn met de theorieën over een sterke marine, zoals die door de Tories gewenst werd? En vonden de eerder genoemde Whigs het gebruik van deze kaper politiek inderdaad wel zo belangrijk, of speelden er naderhand andere belangen die de gebruikte methode aan de kaak stelden?

Het zal hopelijk door dit onderzoek duidelijker worden welke belangen voor verschillende parlamentsleden een rol speelden in de motivatie van hun handelen, en hierdoor

---

¹⁶ John Ehrman, *The Navy in the War of William III 1689-1697: Its State and Direction* (Cambridge 1953), 604.

¹⁷ Jacob Judd, 'Lord Bellomont and Captain Kidd: A Footnote to an Entangled Alliance', *The New-York Historical Society quarterly*, vol. 47 (1963), afl. 1 (jan), 67-74.

wellicht de idealistische en ideologische tweedeling tussen Whigs en Tories aan de kaak stellen. Het zou immers best kunnen zijn dat heel cynische machtspolitiek een veel grotere rol speelde dan ideologische overtuiging. In dat geval zou het zo kunnen zijn dat ideologische overtuiging niet meer was dan een wassen neus, en dat het eigenlijke handelen van de betrokken politici op niets meer gebaseerd was dan het eigenbelang bij het veilig stellen van de eigen macht en invloed. In dit geval zou de grote ideologische strijd tussen de Whigs en de Tories meer zijn geweest dan alleen de strijd tussen inzichten over de beste te voeren politiek, maar zou de retoriek over het beleid tevens een vehikel hebben gevormd voor de betrokken politici om op mee te liften naar persoonlijke roem en macht. Maar wanneer de politici slechts op macht belust waren, dan ligt het ook voor de hand dat men minder belang hechtte aan het feitelijke beleid, en, wanneer puntje bij paaltje kwam, bereid was om eerdere idealen te laten varen, zolang de eigen positie maar veilig kon worden gesteld.¹⁸

Deze scriptie zal worden opgebouwd uit twee hoofdstukken, waarbij het eerste hoofdstuk zal bestaan uit een beschrijving van het proces tegen William Kidd aan de hand van rechtbankverslagen en secundaire literatuur. In het tweede hoofdstuk zal dan dieper in kunnen worden gegaan op de motivatie van de actoren bij de gebeurtenissen zoals die beschreven zijn in het eerste hoofdstuk. Hierbij zal aan de hand van openbare stukken – zoals verslagen van de debatten in de *commons* die als pamflet of boek zijn uitgegeven en de overgebleven aantekeningen van de regering – de motivatie van de betrokken politici worden bekeken om een idee te krijgen van wat er in het openbaar aan redenen werd aangevoerd. Verder is het wellicht mogelijk om door middel van persoonlijke brieven of dagboeken te achterhalen wat de motivatie was die in de privésfeer aan werd gedragen om te handelen zoals men gehandeld heeft. Natuurlijk wordt er in dit tweede hoofdstuk ook gebruik gemaakt van de expertise van eerdere historici, daar een overzicht van meerdere meningen al snel tot een inzicht zal leiden in de materie en in de motivatie van deze vroegmoderne politici.¹⁹

* * *

---

18 Tim Harris, *Politics Under the Later Stuarts: Party Conflict in a Divided Society 1660-1715* (Londen en New York 1993), 155; Hill, *Growth of Parliamentary Parties*, 80-82; Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 318-319.

19 o.a.: P. Bradley Nutting, 'The Madagascar Connection: Parliament and Piracy, 1690-1701,' *American Journal of Legal History*, 22 (1978), 202-215; G.P.R. James (ed), *Letters illustrative of the reign of William III from 1696 to 1708, addressed to the duke of Shrewsbury by James Vernon, Esq. Secretary of State: now first published from the originals* (Londen 1841), Vol. II; G.P.R. James (ed), *Letters illustrative of the reign of William III from 1696 to 1708, addressed to the duke of Shrewsbury by James Vernon, Esq. Secretary of State: now first published from the originals* (Londen 1841), Vol. III; Paul Grimblot, *Letters of William III and Louis XIV and of their ministers : illustrative of the domestic and foreign politics of England from the Peace of Ryswick to the accession of Philip V of Spain : 1697 to 1700* (Londen 1848), Vol. I; Paul Grimblot, *Letters of William III and Louis XIV and of their ministers : illustrative of the domestic and foreign politics of England from the Peace of Ryswick to the accession of Philip V of Spain : 1697 to 1700* (Londen 1848), Vol. II; Hardy, *Calendar of State Papers; Horwitz, Parliament, Policy and Politics*.

De leiding berustte bij de Whigs in deze periode bij een groep prominente politici die de naam Junto kregen. Deze Junto bestond uit een aantal grote politieke figuren, die in 1694-95, toen de reis van William Kidd werd opgezet, de macht in Engeland grotendeels in handen hadden.²⁰

In de eerste plaats was dat Thomas Lord Wharton, later de Markies van Wharton. Een tweede prominente lid van de Junto was Charles Montagu. Een derde persoon die deel uit maakte van de Junto was Henry Sidney, eerste graaf van Romney, die al voordat Willem III naar Engeland overstak zich bij deze in de gratie had gewerkt. De vierde man die tot de Junto gerekend wordt was Charles Talbot, de eerste hertog van Shrewsbury, een door Willem III zeer gewaardeerde prominente Whig. Helaas moest Shrewsbury vanwege ziekte veel taken laten liggen.²¹ James Vernon schreef hierover in 1697 in een brief aan ambassadeur Williamson "His office is a terrible weight upon a feeble or broken constitution."²² De twee laatste leden van de Junto waren John, Lord Somers, en Edward Russel, de eerste graaf van Orford.²³ Somers was een begenadigd politicus en jurist die door zijn vele talenten ver was gekomen. Edward Russel daarentegen was een voormalige admiraal en een ijzervreter, die na zijn succesvolle carrière op zee een groot administratief talent bleek te bezitten. Hij was *Treasurer of the Navy* en was in staat om vanuit deze post de Admiraliteit en het *Navy Board* effectief te runnen. Ook zag Russel kans om zijn eigen fortuin te vergroten door optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die zijn posten hem boden.²⁴

* * *

Wanneer de literatuur over William Kidd er op nageslagen wordt dan blijkt al snel dat er over deze kleurrijke figuur vele verhalen de ronde doen. Het is hierdoor moeilijk om uit de vele tegenstrijdige verhalen de waarheid te achterhalen – in zoverre dit al mogelijk is, natuurlijk.²⁵

Wat vaststaat is dat William Kidd patronage heeft weten te verkrijgen onder deze Whig Junto die vanaf 1693 de macht veroverde in Williamite Engeland. Door deze contacten onder de hoge heren in de Engelse politiek heeft Kidd het voor elkaar gekregen om een aantal kaperbrieven te bemachtigen, waaronder eentje die hem in staat stelde om in actie te komen tegen piraten. Het is echter onduidelijk van wie het plan is gekomen om een kaper op de piratendreiging af te sturen. Wat wel duidelijk is, is dat Kidd de steun van de Junto genoot, en dat zelfs koning Willem III zelf een partner was in de onderneming, en tien procent van de te

---

20 Harris, *Politics Under the Later Stuarts*, 151.

21 Zie bijvoorbeeld James, *Letters by James Vernon*, Vol. III, 10; Hardy, *Calendar of State Papers 1697*, 36, 40, 173, 193; Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 194.

22 Hardy, *Calendar of State Papers 1697*, 193.

23 Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 132-133, 138.

24 Ritchie, *Captain Kidd*, 44-47.

25 Ritchie, *Captain Kidd*, vi-vii.

bemachtigen buit zou krijgen.²⁶

De steun die Kidd in deze onderneming van de Junto genoot was echter precies dat: steun bij de *onderneming* – de hulp en steun die de kapitein kreeg lijkt vooral verleend te zijn geweest omdat het een winstgevende bezigheid leek te zijn. Belangrijke leden van de Junto hadden het financieel moeilijk, en het sturen van Kidd bood hen een kans om hun geldzaken wat beter op orde te brengen. Het lijkt in ieder geval zo te zijn dat het plan om succesvolle piraten van hun rijke buit af te helpen er eerder lag dan de politieke vraag naar verlichting van de piratendreiging, en dat dit vooral politieke steun verkregen heeft omdat de politici zelf winst konden maken.²⁷

---

26 Ibid., 53-55.

27 Ibid. 52-55.

Hoofdstuk I: De neergang van een kaperkapitein

Op 8 mei 1701 liep William Kidd met acht anderen de rechtszaal in de *Old Bailey* in. Hij was daar om ter dood veroordeeld te worden. Hoewel hij enkele jaren daarvoor, in 1696, met steun en goedkeuring van de hoogste politieke machthebbers was uitgevaren, ja zelfs de steun van de koning had genoten, stond Captain Kidd nu terecht voor piraterij.²⁸ De steun van zijn machtige vrienden was hij kwijt, maar ook deze machtigen waren sindsdien in slecht vaarwater geraakt: Kidd's patronen waren Whigs – degenen die nu in St Stephen's Chapel de scepter zwaaiden waren hun politieke tegenstanders, de Tories. Toen Kidd in 1696 uitvoer waren de Whigs al in macht aan het inboeten, in 1701 waren zij de oppositie, en moesten ze vechten om hun verworven invloed en macht te behouden.²⁹

De Whigs hadden het in het politieke klimaat van 1701 zwaar in het Engelse parlement. Het Lagerhuis werd op dat moment immers door de Tories geregeerd, en dezen grepen alles aan om hun politieke tegenstanders uit te schakelen.³⁰ De voormalige Whig Junto had dus weinig tijd voor hun persoonlijke projecten van weleer wanneer hun dit niet politiek voordelig uitkwam. De expeditie van William Kidd was een project dat in 1695-1696 was opgezet en steun had gekregen van prominente Whigs omdat deze er zelf beter – en met name rijker – van zouden hebben moeten worden. In 1701 bleek echter deze steun voor William Kidd verdwenen te zijn toen de Whig Junto zich moest verdedigen tegen aanvallen van de Tories waarbij het geval van Kidd werd ingezet om de Whigs in verlegenheid te brengen.

* * *

In 1694 was William Kidd naar Londen gekomen op zoek naar een commissie tot kaper, in de hoop zich te verrijken aan de oorlog die op dat moment woedde met het Frankrijk van Lodewijk XIV. Kidd was een Schot die zich in de vaart bij de boekaniers in het Caraïbisch gebied had opgewerkt tot kapitein. Hij had al een reputatie en een klein fortuin opgebouwd in dienst van de gouverneur aldaar, alvorens zich in New York te vestigen en een rijke vrouw te trouwen. In 1694 kwam hij echter naar Londen om zijn fortuin te zoeken, of om zijn burgerleventje weer wat te verlevendigen. In Londen zocht hij een oude vriend op, Robert Livingston, en samen werkten zij zich langzaam maar zeker binnen bij de Whig partijtop.³¹

28 Ritchie, *Captain Kidd*, 48-54.

29 Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 268-270, 275-290; Craig Rose, *England in the 1690s: Revolution, Religion and War* (Oxford, 1999), 94-99, Ritchie, *Captain Kidd*, 54.

30 Rose, *England in the 1690s*, 94-99; Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 247-270; Harris, *Politics Under the Later Stuarts*, 169-170.

31 Richard Zacks, *The Pirate Hunter: The True Story of Captain Kidd* (New York, 2002), 99-104; Ritchie, *Captain Kidd*, 40-47.

Uiteindelijk kreeg Kidd het voor elkaar om met behulp van zijn nieuwe vrienden een aantal kaperbrieven te verkrijgen. Dit was in deze periode lastig omdat de admiraliteit vanwege een tekort aan zeelieden onwillig was om nieuwe kapers te creëren.³² Kapers kaapten namelijk niet alleen prijzen, maar kaapten ook een groot gedeelte van de ervaren manschappen weg. Het was in deze periode gebruikelijk om op dergelijke reizen de zeelieden geen loon te betalen, maar een gedeelte van de buit te geven. Dit was zo winstgevend dat zeelieden ondanks de dreiging van zware gevechten en zwaar werk in de rij stonden voor de kaapvaart. De admiraliteit had dit wel door en was bang dat er een nog groter tekort zou ontstaan aan manschappen voor de marine als zij teveel kaperbrieven zouden uitvaardigen.³³ Doordat Kidd de prominente Whigs kon helpen hun machtspositie te verstevigen – door Richard Coote, de hertog van Bellomont, aan een positie als gouverneur van Massachusetts Bay en New York te helpen – was hij echter in staat om deze lieden aan zijn kant te krijgen, en tot partners te maken in zijn onderneming om als kaper uit te varen. Hierdoor kon hij de bezwaren van de admiraliteit aan de kant laten zetten, en een kaperbrief verkrijgen om vijandelijke handelsschepen prijs te maken: *guerre de course*.³⁴

Naast deze kaperbrief had Kidd echter specifieke volmachten nodig om piraten prijs te mogen maken, waarschijnlijk daar dit regelmatig toch ook inwoners van het Engelse imperium betrof. De admiraliteit deed hier ook weer moeilijk over, maar Kidd en de zijnen verkregen de benodigde kaperbrief uiteindelijk doordat één van de prominente Whigs *Lord Keeper of the Great Seal* was, dezelfde post waaraan de admiraliteit haar autoriteit ontleende. Toevalligerwijs was dit John, Lord Somers, die een volledige partner was in de onderneming om Kidds schip uit te rusten en te doen uitvaren, en ook deze tweede kaperbrief werd dus met behulp van steun van de Whig Junto verleend.³⁵

Tenslotte hadden de partners echter nog een derde vrijbrief nodig: een brief waarmee alle veroverde goederen vrij waren van verdere gedingen. Dit hield in dat alles dat door de kaper buit werd gemaakt ook bij opbod kon worden verkocht, en er ook daadwerkelijk winst op kon worden gemaakt zonder dat de oorspronkelijke eigenaars van de goederen aanspraak konden maken op hun lading die door de verslagen piraten was gestolen. Om deze vrijstelling te verkrijgen moest er echter helemaal naar de top gegaan worden: koning Willem III moest worden overtuigd van het belang om William Kidd op kapers te sturen om de piratendreiging neer te slaan. Dit lukte uiteindelijk door Willem III tien procent van de winst te beloven.³⁶

Zoals uit het voorgaande wel blijkt was iedereen volledig bereid om persoonlijk winst

---

32 Ehrman, *The Navy in the War of William III*, 110-111.

33 Ritchie, *Captain Kidd*, 42-43; Hardy, *Calendar of State Papers 1696*, 232; Hardy, *Calendar of State Papers 1695*, 241.

34 J. K. Laughton, 'William Kidd' in: Sidney Lee (ed), *Dictionary of National Biography* (Oxford 1892), Vol. 31, 94.

35 Ritchie, *Captain Kidd*, 53; Zacks, *Pirate Hunter*, 103.

36 Zacks, *Pirate Hunter*, 104.

te maken uit overheidsbanen. Ambten waren persoonlijk bezit in de vroegmoderne tijd, en het was normaal om dit bezit te gelde te maken. Dit betekende ook dat het noodzakelijk was om de juiste mensen te kennen om iets gedaan te krijgen. Toen William Kidd naar Londen kwam in de hoop een aanstelling te bemachtigen was hij gedwongen om zich bij het patronage systeem aan te sluiten en zich in te werken in het netwerk van de invloedrijken en de machtigen. In 1694 waren dit de Whigs, en het waren dus de Whigs waar Kidd zich besloot toe te wenden.

Het blijkt wel dat het fortuin van Kidd daarna samenhang met het fortuin van de Whig Junto waar hij zich bij had aangesloten. Toen het na 1696-97 slechter ging met de invloed van de Whigs, en de macht van de Tories weer toenam, was het ook al snel gedaan met de machtige vrienden van Kidd. Hij hoefde dus niet meer op steun te rekenen in de hoge kringen van het Engelse politieke bestel, en werd zelfs actief tegengewerkt door de nieuw ingekomen Tories die hun eigen macht en invloed deden gelden en uitbouwden.³⁷

In dit klimaat van persoonlijke patronage hing beleid af van meer dan enkel de ideologische insteek van de bekleder van een ambt. Steun hing ook af van de praktische instelling van een ambtenaar: een factor die in deze periode meespeelde bij het al dan niet steunen van een plan of beleid was het persoonlijke gewin dat dit een ambtsbekleider opleverde. . Tegenwoordig wordt van de staat verwacht dat men kijkt naar wat een beleid oplevert en wat het kost, dat er een kosten/baten-analyse wordt gemaakt; in deze periode rond 1700 werd de kosten/baten-analyse door de ambtenaar ook op persoonlijke gronden gemaakt. Hierdoor kon het voorkomen dat ambtenaren hun post niet alleen gebruikten om het landsbelang te dienen, maar ook om persoonlijk te verdienen.³⁸

Voor de reis van William Kidd betekende dit heel concreet dat hij de steun kon genieten van invloedrijke personen voordat hij wegvoer, maar dat het na zijn uitvaren politiek minder aantrekkelijk was om de kaper te blijven steunen. Zo kon het gebeuren dat William Kidd zich uiteindelijk in de rechtbank moest verantwoorden voor zijn daden zonder dat hij kon rekenen op steun van zijn voormalige partners.

* * *

Captain Kidd begon zijn reis in februari 1696 vanuit Londen door disrespect te tonen tegenover de Engelse marineschepen aldaar: hij weigerde aanvankelijk de marine te salueren (hoewel dit verplicht was) en zijn bemanning groette de marineschepen waartussen Kidd gemeerd was geweest door vanuit het want *en masse* de broek te laten zakken en zich op de billen te slaan.

---

³⁷ Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 262-267.

³⁸ Richard Harding, 'Naval Warfare 1453-1815', in: Jeremy Black ed., *European warfare, 1453-1815* (Basingstoke, 1999), 103; Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 322; John Brewer, *The Sinews of Power: War, money and the English state, 1688-1783* (Cambridge MA, 1990), deel 3, 71-72, 76, .

Dit werd hem niet in dank werd afgenomen. Dit was ofwel simpelweg stupide, ofwel een berekende actie van Kidd die zijn minachting voor officiële instanties zichtbaar maakte.³⁹ Het zorgde er in ieder geval voor dat hij vanwege strubbelingen met de admiraliteit pas op 10 april richting New York kon vertrekken, hoewel Kidd eind februari in Londen het anker hief.⁴⁰

Het was Kidds bedoeling om in New York zijn bemanning aan te vullen tot de 150 man die hij nodig had om effectief met zijn schip te kunnen varen en vechten. Hij deed dit met mannen die voor een gedeelte uit voormalige piraten bestond, en het is onduidelijk in hoeverre dit in de plannen van Kidd te pas kwam.⁴¹

Hoewel zijn reis naar de Indische oceaan vanaf New York vrij normaal was bleek Kidd toch in staat om al als piraat bekend te worden. Nadat hij *en route* naar de Kaap verzeild was geraakt in een squadron Engelse marineschepen, onder bevel van *commodore* Thomas Warren, liep Kidd het gevaar om een groot gedeelte van zijn bemanning weer kwijt te raken: de Engelse marine had nog steeds een groot tekort aan zeelui. Kidd wist echter te voorkomen dat zijn mannen geprest werden door 's nachts bij windstille met behulp van de riemen van zijn galei de *Adventure Galley* weg te trekken. Ook is het mogelijk dat Kidd zich bij zijn sociale bezoeken aan de Engelse marinekapiteins heeft laten ontvallen dat hij het niet zo nauw zou nemen met de immuniteit van Engelse oostvaarders, daar hij zeilen en andere voorraden nodig had. Deze kapiteins kregen in ieder geval de indruk dat Kidd bereid was om de koopvaardischepen aan te vallen, die hij juist zou moeten beschermen, om aan de voorraden te komen die hij nodig had.

Kidds aanvaring met de Engelse marine had tot gevolg dat hij gedwongen was koers te zetten naar Madagascar en eilanden daar in de buurt (een notoir toevluchtsoord voor piraten) in plaats van naar de Kaapkolonie. Bij deze eilanden vlakbij Madagascar trof hij de Oostvaarders die oorspronkelijk deel uit hadden gemaakt van het konvooi met de marineschepen die Kidd al eerder had ontmoet. Hij dreigde dwang te gebruiken om van deze schepen zijn voorraden te bemachtigen, maar heeft dit uiteindelijk niet gedaan: ofwel omdat de handelsschepen een overmacht vormden, ofwel omdat dit niet in zijn plannen en commissie paste.⁴²

Na deze aanvaring met de Engelse Oost Indische Compagnie vertrok Kidd echter niet naar Madagascar, waar hij gemakkelijk piraten had kunnen oppakken (zoals hij van de ervaren

---

39 Hoe deze actie geïnterpreteerd moet worden valt samen met de bredere vraag of Kidd inderdaad altijd de intentie heeft gehad om als piraat op te treden. Wanneer Kidd gezien wordt als een persoon met over het algemeen eerlijke intenties dan zal deze belediging van de autoriteiten toegeschreven kunnen worden aan zijn ietwat opschepperige karakter en strubbelingen met deze marineschepen die zich tijdens het klaarmaken van zijn schip hadden voorgedaan. Wanneer uitgegaan wordt van Kidds kwade wil, dan zal deze actie geïnterpreteerd worden als niet meer dan een eerste indicatie van hoe hij over de marine en de autoriteiten dacht.

40 Ritchie, *Captain Kidd*, 61-62.

41 Ibid. 67.

42 Zacks, *Pirate Hunter*, 117; Ritchie, *Captain Kidd*, 78, 89-91.

leden van zijn bemanning te weten had kunnen komen), maar vertrok hij naar de golf van Aden, een belangrijke prooigrond voor piraten waar dezen op de rijke moslimvloot van en naar India aasden. Kidd had aan kunnen voeren dat hij slechts op zoek was naar piraten door hen achterna te gaan, maar er is gerapporteerd dat hij een poging heeft gedaan om zelf deze vloot te overvallen. Dit mislukte echter, en tot dat moment had Kidd nog geen daad van piraterij begaan.⁴³

Dit veranderde echter toen Kidd koers zette naar het Indische subcontinent zelf, en daar voor de kust een klein engels schip aanhield. Terwijl Kidd in de kajuit de kapitein van dit schip ondervroeg vergreep de gefrustreerde en zieke bemanning zich aan het schip, waarbij zij geld stal en de bemanning martelde. Toen Kidd hier achter kwam schijnt hij woedend te zijn geworden, maar dit was de eerste daad van piraterij die door de bemanning van het *Adventure Galley* begaan is.⁴⁴

Vervolgens zou Kidd steeds verder weggezakt zijn in misdadig gedrag tegenover inheemse en buitenlandse schepen. Hij lette echter wel goed op om geen schepen van de Engelse Oostindische Compagnie prijs te nemen. Ook lijkt Kidd geprobeerd te hebben om zijn al te rooflustige bemanning er van te weerhouden om bevriende Europese schepen te kapen, daar hij zijn kanonnier met een met ijzer beslagen emmer heeft gedood toen deze de bemanning er toe aan zette om te muiten en een Nederlands schip te enteren. Kidd zal wellicht doorgedraaid hebben dat de Nederlandse Willem III er bezwaar tegen zou hebben als Nederlandse schepen gekaapt werden.⁴⁵

Kidd maakte echter wel gebruik van zijn commissies om op meer legale wijze andere schepen met Europese bemanningen buit te maken. Hij deed dit door onder valse vlag – de Franse vlag – achtereenvolgens twee schepen aan te houden, en deze vervolgens tot prijs te maken toen de kapiteins met Franse papieren aan kwamen zetten om hun doorgang te kopen. Het was in deze periode gebruikelijk om aan kaapvaarders een tolgeld te betalen, waarna deze de handelsschepen door zouden laten gaan. Daar Kidd echter bij het naderen tot het laatste ogenblik Franse kleuren voerde alvorens de Engelse vlag te hijsen dwong hij zijn prooi om ook de Franse vlag te hijsen, waardoor hij technisch gesproken schepen onder Franse vlag en met Franse papieren aanhield. Hierdoor vielen deze schepen onder de termen van Kidds kaperbrieven.⁴⁶

Bij gerechtshoven in deze tijd, met name in de Amerikaanse koloniën waar Kidd zijn ervaring op had gedaan, kwam het veel voor dat een simpel excuus als dit al genoeg was om de acties van piraten oogluikend toe te staan. Kidd kreeg echter te maken met een

---

43 Ritchie, *Captain Kidd*, 93, 99.

44 Zacks, *Pirate Hunter*, 132-134; Ritchie, *Captain Kidd*, 99-100.

45 Ritchie, *Captain Kidd*, 105-106.

46 Ibid., 107-108

verandering van omstandigheden, die zich had gemanifesteerd vanaf de tweede helft van de jaren 1690, waarbij vooral de *East India Company* (EIC) druk zette om veel strenger op te treden tegen piraten.⁴⁷ Hierdoor waren acties die voorheen de gerechtshoven tevreden hadden gesteld nu niet meer voldoende om de rechters af te weren.⁴⁸

Na Kidds verblijf in de wateren rond India keerde hij terug naar Madagascar. Hij deed hierbij een bekende pleisterplaats van piraten aan, het eiland Sint Marie. Ook handelaren met Madagascar maakten echter gebruik van deze haven om slavenschepen te vullen, en illegale maar uiterst lucratieve handel met piraten te drijven.⁴⁹ Kidd kwam hier een oude bekende van hem tegen, de piratenkapitein Robert Culliford. Op het moment dat Kidd aankwam in april was een groot gedeelte van zijn bemanning aan boord van de schepen die hij had prijsgemaakt. De laatste van deze, de *Quedah Merchant* (door Kidd omgedoopt tot *Adventure Prize*) kwam pas in mei terug. Kidd kon hierdoor claimen dat hij te weinig mannen had om Culliford aan te pakken voordat deze begin juni wegvoer. In plaats daarvan zou Kidd met de man gedronken hebben en beloofd hebben hem geen haar op zijn hoofd te krenken. Ook zou Culliford vier kanonnen uit Kidds *Adventure Galley* ontvangen hebben. De *Adventure Galley* was tegen de tijd dat Kidd Madagascar bereikte zo vergaan dat het waarschijnlijk de reis terug naar New York niet had overleefd. Kidd verbrandde haar daarom zodat hij alle ijzeren elementen kon verkrijgen.

Het verhaal van de kanonnen is afkomstig uit de rechtbankverslagen van Kidds piraterijproces uit de mond van zijn voormalige scheepsarts, die volledig op de hand was van de aanklagers: hem was hem zijn leven beloofd, en deze getuige vertelde precies wat de aanklager wilde horen.⁵⁰ Het is hierdoor onduidelijk wat er precies met deze kanonnen gebeurd is. De mogelijkheid bestaat dat Kidd de kanonnen heeft verkocht, wellicht omdat hij ze niet mee kon nemen, of omdat hij in geldnood was, maar als dit zo was dan is dit niet meer te achterhalen.

Kidd en zijn bemanning gingen over naar een ander schip dat Kidd had prijsgemaakt en maakten de oversteek naar New York. Hier was zijn reputatie als piraat hem echter al vooruitgegaan, en hij werd na zijn aankomst in juni 1699 door zijn voormalige partner, de gouverneur Bellomont, gevangengenomen.

* * *

---

47 *Ibid.*, 137 en 273, noot 29; Hardy, *Calendar of State Papers*, 414; Nutting, 'Parliament and Piracy', 207. Door omstandigheden ben ik niet zelf in staat geweest om de door Ritchie gegeven referenties aan de *Colonial Office Papers*, 323/2, 324/6, 391/10 te controleren.

48 Ritchie, *Captain Kidd*, 130-131.

49 Arne Bialuschewski, 'Pirates, Slavers, and the Indigenous Population in Madagascar, c. 1690-1715', *The International Journal of African Historical Studies*, Vol. 38, No. 3 (2005), 401-425, 401, 403-406, 408-409; Virginia Bever Platt, 'The East India Company and the Madagascar Slave Trade', *The William and Mary Quarterly*, Third Series, Vol. 26, No. 4 (Okt., 1969), 548-577, 550-552.

50 Zacks, *Pirate Hunter*, 371-372.

Tussen het moment dat Kidd in 1696 uitvoer, op het hoogtepunt van de Negenjarige Oorlog tegen de Fransen, en het moment dat hij door zijn voormalige vriend Bellomont gearresteerd werd in 1699 zit een periode verborgen van grote veranderingen. Voorheen was de Engelse regering geneigd om publieke zaken uit te laten voeren door privé-ondernemers, zoals de meeste vroegmoderne regeringen dit deden.⁵¹ Na de troonsbestijging van Willem III en de Negenjarige Oorlog werd het staatsapparaat steeds sterker en gecentraliseerder.⁵² Met de sterkere staat kwamen bureaucratie en publieke idealen op: wat voorheen gebeurde op de persoonlijke autoriteit van ambtsbekleders werd steeds vaker aanbesteed aan professionele ambtenaren die het officiële regeringsbeleid uitvoerden. Uiteraard was het een ideaal van de sterkere staat van de late jaren 1690 om alles steeds sterker onder staatscontrole te brengen, alles steeds sterker in georganiseerde banen te leiden, alles steeds rationeler op te lossen, kortom: alles meer voorspelbaar te maken.⁵³

Ook de opkomende handel in de tweede helft van de zeventiende eeuw werd steeds sterker gerationaliseerd naarmate Engeland uitgroeide van een kleine nieuwkomer op de wereldmarkt tot een van de toonaangevende handelsnaties van de globe. In deze wereld van grote en machtige handelscompagnieën met grote invloeden werd de onvoorspelbare risicofactor van piraterij een steeds groter probleem. Voorheen waren piraten een oplossing geweest om Engelse koloniën te beschermen, omdat Engeland er geen sterke marine op nahield. Ook was het voor handelaren mogelijk om fortuinen te verdienen aan door piraten geplunderde goederen. Naarmate de inkomsten die door reguliere handel binnen werden gebracht groter werden nam de roep om bescherming tegen piraterij steeds meer toe.⁵⁴

William Kidds expeditie tegen piraten van 1696 zit net vóór de steeds sterkere overheidsinspanningen tegen piraterij vanaf 1697 die hun climax vonden in een wet van december 1700 die het mogelijk maakte om door het hele rijk piraten te veroordelen door kleine, snel bijeengeroepen gerechtshoven die op basis van civiel recht op korte termijn recht konden spreken.⁵⁵ William Kidd vormde met zijn commissie onderdeel van een uitstervend idee van uitbesteding van publieke taken. In de loop van zijn reis werden steeds meer bestrijdingstaken aan de door de oorlog sterk uitgebreide marine uitbesteed. Publieke organisaties namen het in Engeland steeds meer over van de privé-ondernemers. De private ondernemer Kidd was dus door de tijd ingehaald.

Uit het verhaal van de *East India Company* komt duidelijk naar voren dat piraten

---

51 Howard, *War in European History*, 37. Hardy, *Calendar of State Papers 1695*, 141 behandelt een wet om de kaapvaart aan te moedigen.

52 Brewer, *The Sinews of Power*, 137.

53 Judd, 'Lord Bellomont and Captain Kidd', 74.

54 Nutting, 'Parliament and Piracy', 204-206; Ritchie, *Captain Kidd*, 128.

55 Ritchie, *Captain Kidd*, 153, 144-157; Nutting, 'Parliament and Piracy', 209.

steeds meer een probleem begonnen te vormen voor de georganiseerde handel.⁵⁶ Tijdens de regering van Karel II en James II had de Engelse Oostindische Compagnie onder Sir Josiah Child haar steun gezocht bij de koning en de Tories. Dit had tot gevolg dat de Tories en de compagnie een blok gingen vormen dat de Whigs en handelaren met Whig sympathieën tegenwerkte. Uiteraard lieten de Whigs dit niet op zich zitten en toen zij na 1693 de macht in handen kregen moesten de Tories en de monopolistische idealen van de *East India Company* het ontgelden. Maar met de groeiende invloed van de Tories in de Engelse politiek groeide ook de invloed van de *East India Company* weer.⁵⁷

De EIC ondervond veel last van de grote aantallen piraten die vanaf de late jaren 1680 de wateren rond india opzochten. Vanwege geruchten dat alle piraten Engels waren, en onder bevel stonden van de EIC, kreeg de compagnie na elke aanval op Indiase schepen te maken met grote problemen met de plaatselijke machthebbers. Elke keer dat een moslimhandelaar een schip kwijtraakte, of zelfs maar een gedeelte van de lading, werden de factorijen van de EIC belaagd door boze menigten, werden de handelaren gevangengenomen en werd de compagnie gedwongen grote sommen geld als boete te betalen. Verder werd de *East India Company* door de mugals gedwongen om de lokale schepen te beschermen tegen de aanvallen van piraten.⁵⁸

Dit alles had tot gevolg dat er onder de Engelse Oostindische Compagnie een grote haat ontstond tegen alles dat piraat was. Maar waar de meeste piraten deel waren van de gezichtsloze grijze massa van zeelui, vormde Kidd een duidelijk en alom berucht doelwit. Kidd werd hierdoor het brandpunt van een georganiseerde campagne van de EIC om hem zo zwart te maken als maar enigszins mogelijk was.

Door de groeiende macht van de Tories en de onderlinge steun die zij gaven en kregen van de EIC en andere handelaren die te maken hadden met de aanvallen van piraten ontstond er in de Engelse politiek een steeds grotere druk om piraterij aan te pakken en uit te bannen. Hierbij zou de in de oorlog opgebouwde marine, die in vreedstijd niets meer te doen had, deels in stand gehouden worden en tegen de piratendreiging ingezet worden. Ook ontstond in Engeland en al haar koloniën een grote persoonlijke haat jegens William Kidd en werd er een arrestatiebevel tegen hem uitgevaardigd.⁵⁹ William Kidd was onder het nieuwe Tory regime vrijwel vogelvrij verklaard.

Na zijn terugkeer in Noord Amerika duurde het dan ook niet lang voordat Kidd door zijn voormalige vriend Bellomont gearresteerd werd. Het duurde echter langer voordat Kidd

---

56 Hardy, *Calendar of State Papers 1696*, 275, 319/320, 329, 332, 337, 354, 360, 402, 445, 457; Hardy, *Calendar of State Papers 1697*, 413-414.

57 Steve Pincus, 1688. *The First Modern Revolution* (New Haven & Londen, 2009), 372-377.

58 Ritchie, *Captain Kidd*, 132-134; Hardy, *Calendar of State Papers 1696*, 332.

59 Ritchie, *Captain Kidd*, 127.

naar Londen werd verscheept om terecht te staan in wat een van de meest spectaculaire piratenprocessen uit de vroegmoderne geschiedenis zou worden. Dit was precies wat de *East India Company* nodig had om in India te laten zien dat Engelsen wel degelijk hard optraden tegen piraten en dat dezen niet de steun van de compagnie of de Engelse regering genoten.

* * *

Voordat de rechtszaak tegen Kidd begonnen kon worden besloot men dat er eerst in het Lagerhuis besproken moest worden wat het lot van Kidd zou zijn. Dit parlementaire onderzoek naar de zaak Kidd had te maken met het feit dat zijn piraterij ondertussen in het parlement onderdeel was geworden van de aanval op de Whig Junto, en men duidelijkheid wilde krijgen over de mate waarop de Junto illegaal gehandeld had door Kidd er op uit te sturen. De Tories die na de verkiezingen van 1698 steeds sterker waren geworden in de *Commons*⁶⁰ waren uit op het bloed van de Junto die in de voorgaande jaren zoveel macht naar zich toegetrokken had, en drie grote zaken boden de perfecte werktuigen om de Whigs om de oren te slaan: In de eerste plaats was daar in de sessie van 1699-1700 het feit dat Willem III grote landgoederen in Ierland had geschonken aan hem welgestelde ministers en dienaren. Het waren met name leden van de Junto die hieraan verdiend hadden, en dit vormde een goede mogelijkheid om hen aan te pakken.⁶¹ In de tweede plaats waren er verdelingsverdragen die al te voordelig waren voor de Nederlanders en die waren gesloten zonder dat hierbij de raad van de verantwoordelijke ministers was opgevolgd. Dit veroorzaakte in het parlement van 1700-1701 grote debatten over de verantwoordelijkheid over het buitenlands beleid. Daarnaast zouden deze geheime verdragen waarschijnlijk tot een nieuwe oorlog met Lodewijk XIV hebben geleid wanneer Engeland zich er aan had gehouden, terwijl zij juist bedoeld waren om een nieuwe oorlog te voorkomen.⁶² In de derde plaats was er de piraat William Kidd. Kidds piraterij vormde een mogelijkheid voor de oppositie van de Junto om een poging te doen om leidende Whigs te beschuldigen van het niet juist uitvoeren van hun plicht, of zelfs van zelf illegaal gehandeld te hebben met betrekking tot deze vermeende piraat.⁶³

Begin december 1699 werd Kidds zaak voor het eerst grondig door het parlement besproken, en werd herhaaldelijk gestemd over de vraag of zijn commissies legaal waren, en of de onderneming die hij en de Whigs aangegaan waren legaal was. De stemming bepaalde uiteindelijk dat deze onderneming niet illegaal was geweest en dat Kidds opdrachtgevers niets

⁶⁰ Hill, *Growth of Parliamentary Parties*, 77.

⁶¹ Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 261-267; Hill, *Growth of Parliamentary Parties*, 80-82.

⁶² Chester Kirby, 'The Four Lords and the Partition Treaty', *The American Historical Review*, Vol. 52, No. 3 (Apr., 1947), 477-490, 477; Annon., *The Articles Of Impeachment Against the Lord Summers*, (1701); Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 284-287.

⁶³ Rose, *England in the 1690s*, 102; Ritchie, *Captain Kidd*, 189-192.

te verwijten viel. Het parlement en de Tories waren hier echter nog niet tevreden mee. Na de nieuwe verkiezingen van 1700 werd de zaak opnieuw tevoorschijn gehaald. Opnieuw werd geprobeerd om met name Somers aan te vallen over de illegaliteit van zijn uitsturen van Kidd en zijn mismanagement van zijn ministeriële taken.⁶⁴ Het lukte de Tories echter nog niet om hun zaak tegen de prominente Whigs rond te krijgen – Kidd ontkende in een verhoor door de *Commons* dat hij diepgaande associaties met de leden van de Junto gehad had, en men kon hen daarom niet diepgaand impliceren in Kidds daden.⁶⁵ Somers werd echter wel *impeached* vanwege zijn rol in de verdelingsverdragen die op dit moment ook speelden.⁶⁶

Nadat Kidd zijn doel gediend had in dit politieke proces was het tijd voor de politici om zich te ontdoen van de man waar ze in 1695 mee in zee waren gegaan. Op zes december gaf het lagerhuis toestemming om tot procederen tegen Kidd over te gaan. Hoewel de Tories en de tegenstanders van de Junto alles hadden geprobeerd om de Kidd-affaire in te zetten in hun politieke strijd tegen deze hooggeplaatste Whigs was dit uiteindelijk niet gelukt. Toch spreekt alleen al uit het feit dat door twee opeenvolgende parlementen een poging is gedaan om deze zaak aan te grijpen als wapen tegen de Whigs dat de gebeurtenissen rondom Kidd gezien werden als een wapen dat bruikbaar was in deze politieke strijd.

Op acht mei 1701 vond Kidds lange reis eindelijk haar einde in de rechtszaal. De rechters waren voor het grootste gedeelte mannen met belangrijke politieke invloeden en beïnvloedingen, de aanklagers waren ervaren en wisten hoe zij een veroordeling zeker moesten stellen, en het lijkt aannemelijk dat er alles aan gedaan was om de jury zodanig te beïnvloeden en samen te stellen dat Kidd weinig kans maakte om de verschillende aanklachten tegen hem te weerleggen. Het werd Kidd nog moeilijker gemaakt om een goede verdediging te voeren daar hij geacht werd zichzelf te verdedigen – de gebruikelijke gang van zaken in deze periode. Hij had wel advocaten toegewezen gekregen – twee notoire Tories – maar deze zijn nauwelijks terug te vinden in de rechtbankverslagen, en vertrokken al gauw. Verder mochten advocaten onder de regels zoals die toen golden slechts adviseren op punten van de wet, en niet op het voeren van de feiten.⁶⁷

De aanklachten tegen Kidd waren meervoudig en bestonden uit vier aanklachten voor piraterij, en één aanklacht voor moord. Hoewel Kidd twee jaar gevangen had gezeten hoorde hij pas op de ochtend van het proces dat hij terecht stond voor moord, en hij had zich hier niet op voorbereid. Ook werd hem niet de mogelijkheid geboden om zich er op voor te bereiden maar werd direct met het proces begonnen.

---

64 Annon., *The Articles Of Impeachment Against the Lord Summers*.

65 Ritchie, *Captain Kidd*, 203-205.

66 Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 288; [Salmon, Thomas, ed,] *A Compleat Collection of State-Tryals and Proceedings Upon Impeachments for High Treason and other Crimes and Misdemeanours; From the Reign of King Henry the Fourth, to the End of the Reign of Queen Anne*, (1719), 513-514.

67 Zacks, *Pirate Hunter*, 355-357.

Voordat Kidd aan zijn pleidooi begon deed hij een poging om zijn verdediging op orde te krijgen en de twee Franse passen van de door hem buitgemaakte schepen hem toe te laten komen, plus nog enkele andere papieren. Hij deed dit in de hoop zo het proces enige tijd uit te stellen. Hij was echter te snel en weigerde aan te geven of hij schuldig of onschuldig was totdat er een beslissing was genomen over de passen. Dit voldeed niet aan de regels voor de juiste procesvoering, en men maakte hem duidelijk dat hij eerst moest pleiten voordat hij de hulpmiddelen, die hem voor zijn proces beschikbaar waren gesteld, kon bespreken. Vervolgens is het verhaal over de passen tussen de wal en het schip geraakt toen er besloten werd om dan maar eerst over te gaan tot het proces voor moord, waar de passen immers niet voor nodig waren.⁶⁸

Bij dit moordproces bracht de aanklager twee van Kidds voormalige bemanningsleden als getuigen: Joseph Palmer en Dr. Robert Bradinham. Bradinham was de scheepsarts geweest op Kidds reis. Aan deze twee mannen was een pardon beloofd als zij meewerkten, maar dit was hen nog niet gegeven.⁶⁹ Ze zullen daarom bereid geweest zijn om het hof alles te vertellen wat het wilde horen.

Kidd voerde een enthousiaste, maar slecht opgezette verdediging, en het kostte maar weinig tijd voordat de rechters Kidd afbraken en overgingen tot het samenvatten van de feiten aan de jury zoals zij die zagen. Vervolgens werd er aan het volgende proces begonnen, de eerste aanklacht voor piraterij tegen Kidd en de andere gevangenen in de rechtszaal. Kidd vergat aan te geven dat hij zich niet goed kon verdedigen vanwege zijn ontbrekende passen, maar halverwege het openingspleidooi van de aanklager kwam de eerste jury alweer terug: ze waren minder dan een uur afwezig geweest, en Kidd werd schuldig bevonden aan moord. Hij was nu ter dood veroordeeld.⁷⁰

Vervolgens ging het tweede proces door, en dezelfde twee getuigen als eerder, Dr. Bradinham en Palmer, kwamen weer opdraven om te vertellen hoe Kidd en de zijnen piraterij gepleegd hadden. Vlak voor de samenvatting van de rechter probeerde Kidd alsnog uitstel te krijgen voor de ontbrekende passen, maar dit werd afgewezen aangezien hij het niet op tijd aangegeven zou hebben.⁷¹

Ook voor piraterij werd Kidd schuldig bevonden: bij het eerste proces, bij het tweede proces, en tenslotte in het derde proces ook. Na twee dagen procederen zat het er op, en Kidd had meerdere doodvonnissen boven zijn hoofd hangen. Hij voerde nog een geestdriftige verdediging, waarbij hij uithaalde naar diegenen die hem in zijn ogen verraden hadden en hem

⁶⁸ William Kidd, *The arraignment, tryal, and condemnation of Captain William Kidd, for murther and piracy, upon six several indictments, At the Admiralty-Sessions, ...* London, 1701. 59 pp., 6; Zacks, *Pirate Hunter*, 365; Ritchie, *Captain Kidd*, 214.

⁶⁹ Ritchie, *Captain Kidd*, 291-292, noot 4.

⁷⁰ Kidd, *The arraignment, tryal and condemnation*, 12-14.

⁷¹ Ibid. 18.

in de steek gelaten hadden, om nog maar te zwijgen over diegenen die meined tegen hem pleegden. Maar het mocht niet baten.

Op 23 mei, 1701 werd Kidd op het Execution dock in Wapping opgehangen. Dit gebeurde tweemaal, daar de strop de eerste keer brak, maar bij de tweede poging eindigde het leven van William Kidd. De volgende paar jaar bracht zijn levenloze lichaam door in kettingen in de getijden van de Theems, als afschrikwekkend voorbeeld, maar daar had hij zelf geen weet meer van.

* * *

Wat blijkt is dat William Kidd op zijn reis en daarna vele omstandigheden tegenkwam die in meer of mindere mate voordelig voor hem waren. Aanvankelijk genoot hij de steun van hoge heren, en had men hoge verwachtingen van deze kaperkapitein. Naarmate zijn reis echter vorderde, en het er op leek dat hij geen winst zou gaan maken op de manier zoals hem dat in zijn commissies was toegestaan keerden steeds meer mensen zich tegen hem.

In de eerste plaats was dat de *East India Company*, die in Kidd een grote bedreiging voor haar verhoudingen met de plaatselijke machthebbers zag. Daarnaast was Kidd ook een uiterst zichtbare vertegenwoordiger van de Whig Junto die de politieke tegenstanders vormde van de EIC. Hier was een mogelijkheid om Kidds beruchtheid in te zetten om de belangen van de EIC ten goede te laten komen.

In de tweede plaats keerde de publieke opinie zich ten tijde van William Kidds reis naar India sterk tegen piraterij, en kwam er een grote roep vanuit de maatschappij om piraten te veroordelen. Doordat Kidd werd afgeschilderd als het archetype piraat, de grootste bedreiging voor de scheepvaart en de handel die zich op dat moment buitengaats bevond, was het niet meer dan natuurlijk dat zijn grote sponsors zich naarmate het langer duurde zich hoe langer hoe meer gingen bedenken.

Deze aantijgingen van piraterij veroorzaakten in combinatie met de noodzaak voor Kidds Whig opdrachtgevers om zich te verdedigen tegen de opkomst van de Tory-meerderheid in de parlementen in 1699 en 1700 dat het al gauw politiek beter was om afstand te nemen van de besmette figuur die Kidd geworden was. In zijn proces kon Kidd dan ook niet meer rekenen op de steun van de hoge heren, die hij eerder wel verwacht had. Zijn veroordeling werd hierdoor onafwendbaar.

Hoofdstuk II: Het laten vallen van een piraat

Zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt is er in de zaak Kidd een zekere politieke invloed vast te stellen op het uiteindelijke lot van deze kaper. In dit hoofdstuk zal dieper ingegaan worden op de achtergronden die er voor zouden zorgen dat de politieke steun, die Kidd bij aanvang van zijn reis had, weg zou smelten naarmate degenen die Kidd steunden te maken kregen met aanvallen in de politieke sfeer. Bij deze aanvallen werden de daden van Kidd tegen deze opdrachtgevers gekeerd en werd gepoogd om de leidende Whigs verantwoordelijk te stellen voor Kidds acties.

Doordat de zaak Kidd werd aangegrepen door de tegenstanders van de Whig Junto om deze groep belangrijke Whigs aan te vallen geeft de casus van Kidd in compacte vormen inzicht in de politieke strijd zoals die in Engeland bestond in de jaren 1698-1702. *Je zou dus verwachten dat aan de hand van de details van de manier waarop de zaak Kidd werd ingezet in het politieke proces een inzicht te verschaffen is in de politieke verhoudingen in deze periode.* Voordat de politieke details rondom de zaak Kidd behandeld worden, loont het echter de moeite om een uiteenzetting te geven van de bredere context zoals die rond 1700 bestond.

De tegenstand die het kabinet na 1797 in het parlement ondervond had verschillende oorzaken. In de eerste plaats was er de politieke tegenstelling tussen de Whigs en de Tories: de Whig Junto kreeg steeds meer te maken met aanvallen van de zijde van de Tories en andere tegenstanders van deze regering. Dit gebeurde vooral nadat de Negenjarige Oorlog ten einde was gekomen en politieke tegenstellingen over de rol van de regering en de kosten en instandhouding van het leger naar voren konden komen. Tijdens de oorlog had er een directe, dringende noodzaak bestaan om een zekere mate van eenheid te tonen ten aanzien van het beleid dat gevoerd werd met betrekking tot het leger, en de overheidsuitgaven in het algemeen, om de oorlogsinspanning niet onderuit te halen.⁷²

De tegenstelling tussen de twee dominante politieke partijen, de Whigs en de Tories, had haar oorsprong in het religieuze conflict tussen de Anglicaanse kerk en de *dissenters*.⁷³ Hierbij vormden de Tories een partij die sterk de macht van de Anglicaanse kerk en de staat verdedigde. De Whigs daarentegen kwamen voornamelijk voort uit de belangen van de *dissenters* en tegenstand tegen de bisschoppen.⁷⁴ Deze strijd om tegengestelde meningen veranderde echter in de loop van de regering van Willem III steeds meer in een politieke strijd om de macht in het parlement en in de verschillende kabinetten, en de steun die Willem III kreeg van de partijen, onder andere voor zijn wijze van het voeren van de oorlog met

⁷² Robert D. McJimsey, 'A Country Divided? English Politics and the Nine Years' War', *Albion: A Quarterly Journal Concerned with British Studies*, Vol. 23, No. 1 (Spring, 1991), 61-74, 67-68, 69.

⁷³ Harris, *Politics Under the Later Stuarts*, 74.

⁷⁴ *Ibid.*, 74-75; Hill, *The Growth of Parliamentary Parties*, 25-26, 30, 31.

Frankrijk. Hierbij vond Willem III steun bij de partijtop van de Whigs, de zogenaamde Junto, die zijn buitenlandse beleid over het algemeen steunde. De Tories neigden daarbij steeds meer om een politieke strijd om de macht met deze Junto te voeren.⁷⁵

In de tweede plaats kan er gesteld worden dat de Tories en de Whigs verschillend beleid voorstonden op het gebied van de macht van progressieve en conservatieve elementen in de samenleving, in de vorm van een conflict tussen de *monied* en de *landed* belangen in de bovenlaag van de samenleving. Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze belangen niet geheel samenhangen met de breuklijnen tussen de partijen – er waren bijvoorbeeld Tory financiële moguls – maar de uiteindelijke ontwikkelingen zorgden er voor dat de Tories met name hun steun haalden uit de *gentry* terwijl degenen die profiteerden van de onder de Junto opgezette grote financiële instituten, zoals de Bank of England, Whigs waren. De tegenstand van de Tories tegen deze instituten kan dan ook deels teruggeleid worden tot het feit dat zij hier niet van meeprofitteerden. Ook was natuurlijk in deze periode een groot gedeelte van de steun van welke partij dan ook afkomstig van de landbezitters, en de Whigs vonden ook hier steun. Toch bleven deze tegenstellingen in visie van belang bij de strijd tussen de beide partijen. Dit kan ook worden teruggekoppeld aan het feit dat de tegenstelling tussen de partijen op basis van de tegenstellingen tussen de *dissenters* en de Anglicaanse kerk ook hier weer terugkwamen, daar een groot gedeelte van de opkomende financiële bazen uit de hoek van de *dissenters* leek te komen. Hierdoor kwam bijvoorbeeld de traditionele Anglicaanse basis van de oude *East India Company* onder druk te staan.⁷⁶

In de derde plaats is er een ideologische tegenstelling waar te nemen waarbij een verschillende visie bestond op de internationale handel. Hierbij kan een overeenkomst worden opgemerkt tussen de visie van de *East India Company* en die van de Tories, die beiden een vrij mercantilistische visie hadden op de situatie met betrekking tot deze handel.

Bij dit op Frans voorbeeld gestoelde mercantilistische beleid, was de achterliggende theorie dat de welvaart van de wereld een *zero sum game* was: de rijkdom die uit de wereld gehaald kon worden was eindig, en elke toename van het aandeel in welvaart van het ene land betekende een afname van het aandeel van welvaart van een ander land in de totale rijkdom van de wereld. Met name de Whigs en de onafhankelijke handelaren die in deze periode in opkomst waren stelden daarentegen dat rijkdom afhankelijk was van de productie van een land, en dat een vermeerdering van de productie en uitvoer van een land een toename in de welvaart tot gevolg had die helemaal niet ten koste van een andere staat hoefde te gaan.⁷⁷

Deze ideologische tegenstelling is uiteindelijk terug te voeren op de onderliggende

---

⁷⁵ Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 316-317.

⁷⁶ Harris, *Politics Under the Later Stuarts*, 197-199.

⁷⁷ Pincus, *1688*, 381.

basis van de macht van de partijen. De Tories waren over het algemeen een partij van de oude landbezittende adel⁷⁸ – altijd een conservatief onderdeel van de maatschappij – terwijl Whigs hun steun vooral vonden onder progressieve elementen van de samenleving, zoals handelaren en de figuren die de financiële markt van Londen beheersten.⁷⁹ De Tories zagen dat er maar een gegeven hoeveelheid land bestond, en gingen er vanuit dat, aangezien alle rijkdom gebaseerd was op land en de opbrengsten daarvan, de rijkdom ook eindig was. Whigs zagen dat rijkdom niet alleen bestond uit de opbrengst van het land, maar ook uit verdere verwerking van de producten van het land en vermeerdering van de waarde hiervan.⁸⁰ Een katoenen lap uit India, en later uit Engeland zelf, was meer waard dan de ruwe katoen die van het land gehaald was en door de schepen werd vervoerd.

Deze tegenstelling tussen verschillende ideologieën was ook terug te vinden in verschillende organisaties en ondernemingen die hun steun verleenden aan, of steun genoten van, de twee grote partijen. Een voorbeeld van een conservatieve, door Tories gesteunde, onderneming was de Engelse *East India Company*. De EIC baseerde haar handelen op de mercantilistische theorieën zoals die in Frankrijk door Lodewijk XIVs minister Colbert waren ontwikkeld: zij beschouwde alle inbreuk op haar monopolie op handel met India als schadelijk en handelde daar ook naar. De EIC kon rekenen op de steun van de Tories in de Engelse politiek dankzij een succesvolle lobby, gefinancierd uit de goedgevulde schatkist die zij met de handel op Azië had opgebouwd.⁸¹

Onder koningen Karel II en Jacobus II had de EIC grote steun gevonden bij het politieke bestel, daar deze koningen dezelfde mercantilistische ideeën aanhingen. Ook na de komst van Willem III had de EIC nog enige invloed weten te behouden doordat Willem aanvankelijk een regering samen probeerde te stellen waarbij hij rekende op de conservatieve steun van de Tories. Het werd echter al snel duidelijk dat de Tories wel conservatief waren in hun vrijwel onvoorwaardelijke aanhang aan autoriteit en de koning, maar dat dit ook inhield dat zij eigenlijk Willems aanspraak op de Engelse troon niet geheel aanvaardden daar zij loyaal waren aan de *oude* koning. Dit had tot gevolg dat Willem III in de loop van de jaren 1690 steeds meer ging vertrouwen op de steun van de Whigs bij zijn projecten, zoals de oorlog tegen Frankrijk. De Whigs waren het op veel meer punten met Willem eens dan de Tories, niet alleen over zijn legitimiteit als koning, maar ook over de noodzaak om het mercantilistische en absolutistische Frankrijk aan te pakken.⁸²

* * *

---

78 Ibid., 373-374; Hill, *The Growth of Parliamentary Parties*, 26, 69.

79 Pincus, *1688*, 398-399; Hill, *The Growth of Parliamentary Parties*, 26.

80 Pincus, *1688*, 382-383.

81 Ibid., 393; Harris, *Politics Under The Later Stuarts*, 198; Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 149.

82 Horwitz, *Parliament, Policy and Politics*, 17-19, 315-316; Hill, *The Growth of Parliamentary Parties*, 55-57, 59-60; Harris, *Politics Under the Later Stuarts*, 147-148; Pincus, *1688*, 279-292, 356.

Nu er in grote lijnen is neergezet wat het politieke klimaat in Engeland was na de *Glorious Revolution* is het mogelijk om dieper in te gaan op de omstandigheden omtrent het specifieke geval van Kidd. Er was een aantal Whigs dat Kidd steunde in zijn reis naar de Indische oceaan om de piraterij aldaar te bestrijden. Degene die het nauwst betrokken was bij het opzetten van de hele onderneming was Richard Coote, de graaf van Bellomont. Bellomont was een actieve Whig, en was een lid van het Engelse Lagerhuis. Bellomont had ook grote financiële problemen. Onder andere had Shrewsbury een goed woordje voor hem gedaan bij Willem III om hem Ierse landgoederen te schenken en op die manier wat inkomsten voor Bellomont te genereren, daar Shrewsbury meende dat zijn "condition (...) necessitous to a great degree" was.⁸³

Via Bellomont kwam de onderneming van Kidd bij de leden van de Whig Junto terecht voor financiële steun. Bellomont was met Kidd en zijn compagnon Robert Livingston (een Amerikaanse handelaar met contacten in de politiek in Engeland en de koloniën en Kidds connectie met Bellomont) in aanraking gekomen toen hij in 1694 de post van gouverneur van New York probeerde te verkrijgen. Om dit voor elkaar te krijgen moest eerst de zittende gouverneur uit zijn functie worden ontheven, wat onder meer dankzij de getuigenissen van Kidd en Livingston lukte. De voormalige gouverneur werd onder andere vanwege zijn nauwe contacten met piraten door het lagerhuis teruggeroepen.⁸⁴

Ook twee eerder genoemde leden van de Junto, Somers en Russel, waren in deze geschiedenis prominent aanwezig door de functies die zij vervulden. Lord Somers was door Koning Willem III in 1693 aangesteld als *Lord Keeper of the Great Seal*, waardoor hij een aantal bevoegdheden had om voor Kidd belangrijke goedkeuringen uit te vaardigen.

Van bovenstaande prominente Whigs zouden, naast Bellomont, ook Shrewsbury, Somers, Orford en Romney deelnemen aan het plan om Kidd als kaper uit te rusten en naar de Indische Oceaan te sturen. Het is onbekend van wie dit plan oorspronkelijk kwam, aangezien de verschillende hoofdrolspelers allemaal een ander verhaal vertellen. In de versie die door Kidd verteld is, stelt deze dat hij door zijn partner en vriend Robert Livingston en Bellomont met dreigementen overgehaald is om de reis te ondernemen, hoewel hij met een ander doel naar Londen was gekomen.⁸⁵ In de versie van Bellomont echter waren het Kidd en Livingston die met het plan aan kwamen zetten, en is Bellomont alleen degene geweest die de financiële en politieke steun regelde voor het plan. Dit laatste gebeurde op basis van de verzekering die

---

83 William Coxe, *Private and Original Correspondence of Charles Talbot, Duke of Shrewsbury with King William and Leaders of the Whig Party* (Londen 1821), 40. Zie ook: W.J. Hardy, (ed), *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William and Mary, 1694-1695* (Londen 1906), 160.

84 Judd, 'Lord Bellomont and Captain Kidd', 69.

85 [Salmon] *A Compleat Collection of State-Tryals and Proceedings Upon Impeachments for High Treason and other Crimes and Misdemeanours*, 488.

Livingston gaf van de goede naam en faam van Kidd.⁸⁶

Het lijkt aannemelijk dat het plan om met een kapersbrief achter piraten aan te gaan afkomstig is van Livingston en Kidd, die immers een veel grotere kennis hadden van wat er in de koloniën speelde en wat de gebruikelijke *modus operandi* was van piraten in deze wateren.⁸⁷

Een aantal motieven speelde een rol bij de beslissing van deze prominente Whigs om Kidd te steunen in zijn plan om een tocht naar de Indische Oceaan te ondernemen. In de eerste plaats waren deze politici altijd op zoek naar een mogelijkheid om hun rijkdom te vergroten. In de tocht van Kidd werd hen een mogelijkheid geboden om een lucratieve kaapvaart te sponsoren, waarbij zij een gedeelte van de buit te maken prijzen zouden verkrijgen.⁸⁸ Daarnaast was deze tocht ook te verkopen als een patriottische daad waarmee zij de natie zouden steunen: immers, piraten waren "*Hostis Humani generis*" [schuingedrukte tekst in origineel],⁸⁹ vijanden van de mensheid, en de marine was blijkbaar niet in staat om de dreiging te stoppen. Uit een pamflet dat in 1701 is uitgegeven als apologie voor de daden van Bellomont blijkt dat deze argumenten werden aangevoerd om de expeditie in een beter daglicht te stellen, zeker nadat Kidd eenmaal in Engeland was opgebracht als piraat.⁹⁰

Natuurlijk werden deze patriottische argumenten pas naar buiten gebracht op het moment dat de Tories hun aanval op hun politieke rivalen geopend hadden en zij hun na 1697 sterk toegenomen politieke macht lieten gelden. In Bellomonts versie van het verhaal zouden de Whig lords zelfs het avontuur hebben gefinancierd uit volledig patriottische overtuiging.⁹¹

Het lijkt mij echter veel aannemelijker dat de motivatie van deze hoge heren bestond uit de verwachting goederen buit te maken en dat dit een positief effect zou hebben op hun financiële situatie: met name Bellomont had grote financiële problemen. Ook was het in deze periode gebruikelijk om een ambt te gelde te maken: het werd door de maatschappij geaccepteerd dat aanstellingen verkregen werden door middel van patronage en dat de privileges van deze aanstellingen vervolgens konden worden gebruikt voor persoonlijk gewin. Het is in dit opzicht geheel niet vreemd dat de stempel waar Somers als *Keeper of the Great Seal* over kon beschikken werd gebruikt om een van de kaperbrieven van William Kidd goed te

86 Person of Quality, *A Full Account of the Proceedings in Relation to Capt. Kidd In two Letters* (1701), 2-5.

87 Ritchie, *Captain Kidd*, 52.

88 James, *Letters by James Vernon, Vol. II*, 372.

89 Person of Quality, *A Full Account of the Proceedings in Relation to Capt. Kidd*, 21.

90 Ibid., dit gehele pamflet bestaat uit twee "brieven" met een inleiding die geschreven zou zijn om Bellomont vrij te pleiten in zijn handelen in betrekking tot Kidd. Het is verschenen na de dood van Bellomont, maar is geschreven door een onbekende Whig, en geeft een goede weergave van de interpretatie zoals de Whigs die naar buiten wilden brengen. Dit pamflet is uitgegeven in twee versies, beide uit 1701, in Londen en Dublin – dit laatste waarschijnlijk vanwege Bellomonts Ierse wortels. De tekst van beide pamfletten is identiek, maar de platen waar de twee versies mee zijn gedrukt verschillen in hun opmaak van de tekst. De editie uit Dublin is gezet in twee kolommen, terwijl de Londense versie is gezet in doorlopende, paginabrede tekst, waardoor een verschil in het aantal pagina's bestaat tussen de beide pamfletten. In deze tekst is uitgegaan van de Londense editie van het pamflet.

91 Ibid., 5; Person of Quality, *A Full Account of the Proceedings in Relation to Capt. Kidd*, 13.

keuren – overigens stelden de Whigs in hun tegenaanval dat de toestemming van de *Keeper of the Great Seal* sowieso nodig was om een kaperbrief tegen piraten uit te vaardigen, en dat de admiraliteit daar niets over te zeggen had; de Tories hadden deze gang van zaken aangevallen op het feit dat ze buiten de admiraliteit om waren gegaan.⁹²

* * *

Uit het verslag van de debatten in het *House of Commons* van december 1699 tot maart 1701 zoals dat gegeven wordt door de Whigs in hun pamflet om zich te verontschuldigen voor Kidd blijkt dat de Whigs steeds verder aan macht begonnen in te boeten.⁹³ Zij werden aangevallen op hun politiek door een huis dat op een grote steun kon rekenen onder hun tegenstanders, en daarbij speelden de in het eerst hoofdstuk genoemde grote debatten een rol: in december 1699 de giften van grote stukken land in Ierland aan degenen die Willem III gesteund hadden⁹⁴, in de winter van 1700 de verdelingsverdragen omtrent de dood van koning Karel II van Spanje⁹⁵, en tot tweemaal toe de affaire omtrent Kidd.⁹⁶ Bij deze beide aanvallen op de Whig Junto door de machtiger wordende Tories en anti-kabinet elementen in het *House of Commons*, vormden twee verschillende zaken een aanleiding om de ministers aan te pakken, en vormde de gang van zaken rondom Kidd een secundair argument om de Whigs mee aan te vallen. Wat echter zeker gesteld moet worden is dat de Whigs er wel degelijk tot twee maal toe mee zijn geconfronteerd, en dat deze affaire als zodanig een probleem was dat voor de Junto lang na bleef zeuren.

In de artikelen die in de motie tegen John Somers naar voren komen worden twee zaken genoemd: het *Partition Treaty* en de affaire met William Kidd.⁹⁷ Somers en andere prominente Whigs werd inzake Kidd ten laste gelegd dat zij wisten dat Kidd een slechte reputatie zou hebben gehad en dat de aanstelling van Kidd slecht zou zijn geweest voor de belangen van de staat en dan met name voor de Engelse marine.

Uit pamfletten blijkt echter dat er naast deze officiële aanklacht ook zowel binnen als buiten het Lagerhuis een groot aantal geruchten de ronde deed over de opdracht die Kidd meegekregen zou hebben van zijn opdrachtgevers⁹⁸: volgens deze geruchten zou bijvoorbeeld

---

92 Annon., *A Compleat History of Europe: or, a View of the Affairs thereof, Civil and Military, for The Year, 1701....*, (1701), 157; James, *Letters by James Vernon, Vol. II*, 372-373.

93 Person of Quality, *A Full Account of the Proceedings in Relation to Capt. Kidd*, 2-51.

94 James, *Letters by James Vernon, Vol. II.*, 393-394; Coxe, *Correspondence of Charles Talbot, Duke of Shrewsbury*, xiv, 599.

95 Grimblot, *Letters of William III and Louis XIV*, passim.

96 Coxe, *Correspondence of Charles Talbot, Duke of Shrewsbury*, 596, 599, 600; James, *Letters by James Vernon, Vol. II.*, 378.

97 Annon., *The Articles Of Impeachment Against the Lord Summers*.

98 Person of Quality, *A Full Account of the Proceedings in Relation to Capt. Kidd*, 34.

in Kidds commissie gestaan hebben dat hij Engelse schepen moest bestellen, of hij zou daartoe mondeling opdracht gekregen hebben; daarnaast zou de commissie op een onjuiste manier verkregen zijn, en zou de koning meer weg hebben gegeven dan waartoe hij volgens de wet bij machte was. De Whigs konden deze argumenten weerleggen door te wijzen op de bewijsmaterialen die voor handen waren, zoals de commissies zoals die aan Kidd waren gegeven, en beargumenteerden zowel in het parlement als ook in pamfletten in het publieke debat dat een groot gedeelte van deze aantijgingen bestond uit insinuaties die geen stand hielden wanneer zij tegen het licht van de wet werden gehouden: de Whigs stelden dat de Tories een campagne aan het voeren waren om deze grote mannen te gronde te richten – een stelling die gezien de ontwikkelingen in deze periode zeker plausibel is.

In de apologie die Bellomonts vrienden schreven voor zijn acties en daden tegenover Kidd wordt heel simpel gesteld dat de enige reden waarom Bellomont en de zijnen vervolgd werden voor hun acties was om wie zij waren: de Whig Junto. Omdat dit hoge heren waren met machtige politieke tegenstanders was het politiek aantrekkelijk om hen aansprakelijk te stellen voor de misdaden die Kidd had begaan, of zoals een anonieme Whig in een pamflet stelde: "if it had not been for the sake of those very Lords, in the hope to lay some Reproach upon them, our Friend the E. of *Bellomont* had never been Persecuted at the rate he has been".⁹⁹ Het kwam in deze periode regelmatig voor dat officieren en bemanningen er met de schepen van hun opdrachtgevers vandoor gingen, waarbij deze opdrachtgevers niet aansprakelijk werden gesteld: zelfs in de zaak met Kidd kwamen een aantal schepen ter sprake waarover men van de oorspronkelijke eigenaar, de EIC, niets meer hoorde. Toch werden in de affaire rondom Kidd wel pogingen gedaan om de oorspronkelijke opdrachtgevers van Kidd verantwoordelijk te stellen voor diens misdaden. Het heeft er dus alle schijn van dat de gebeurtenissen rondom Kidd specifiek werden aangegrepen om de Whigs aan te vallen, en dat deze aanval afkomstig was van de zijde van de Tories en hun bondgenoten.

* * *

Naast deze politieke aanvallen op de Whigs waarbij de affaire rondom Kidd gebruikt werd om zijn opdrachtgevers te pakken, zijn er ook andere ontwikkelingen waar te nemen in de periode tussen Kidds uitvaren in 1696 en zijn arrestatie in 1700.

Zoals in het eerste hoofdstuk besproken is ontwikkelde de *East India Company* in deze periode een grote haat jegens piraterij en bestond deze naast de politieke tegenstelling die zij had met de Whigs. De door de Whig Junto gesteunde expeditie van William Kidd die in

---

⁹⁹ Person of Quality, *A Full Account of the Proceedings in Relation to Capt. Kidd*, 18.

piraterij verviel vormde een fantastische gelegenheid om de Whigs aan te vallen in deze periode van relatieve zwakheid. Het is dan ook niet verassend om elementen terug te zien in de aanval op de Whig Junto die precies in het straatje van de *East India Company* vallen: de angst dat de Whigs het monopolie en de handel van de EIC zouden aantasten; de nijd die bestond over het niet toestaan aan de Compagnie om in India gerechtshoven op te zetten om piraten te veroordelen; zelfs het ter sprake brengen van Kidd *an sich*, als zijnde een piraat en daardoor een bedreiging voor de Engelse Oostindische Compagnie, zijn een indicatie van de invloeden die op dit politieke proces uitgeoefend werden door de *East India Company* en andere handelaren die hun toegenomen invloed op de Engelse economie om wilden zetten in politieke macht.

Naast de specifieke aantijgingen die de Tories in 1701 tegen de Whig Junto deden, in de vorm van de *impeachments* tegen twee van de hoofdrolspelers in de zaak Kidd, en aantijgingen aan het adres van andere prominente Whigs zoals Bellomont, zijn er in deze periode ook meer structurele veranderingen te identificeren die een rol hebben gespeeld bij de beslissing om zich tegen Kidd te keren. Deze veranderingen waren ook voordat Kidd uitvoer al in gang gezet, maar precies tijdens zijn reis zouden deze zo aan belang winnen dat een groot gedeelte van de aanblik van de Engelse politiek erdoor zou veranderen.

In de loop van de zeventiende eeuw was de overzeese handel opgekomen als een grote factor in de welvaart van Engeland. Grote compagnieën zoals de *East India Company*, maar ook kleinere individuele handelaren maakten steeds meer winst door de op grote schaal georganiseerde vaart op overzeese koloniën en handelsposten.¹⁰⁰ Hierbij nam in de loop van de eeuw de organisatie en de omvang van deze handel steeds meer toe, waardoor er veranderingen optraden in de samenstelling van de handelsvaart.¹⁰¹ Voorheen had piraterij een bron van inkomsten gevormd voor Engelse handelaren die vanwege hun relatief kleine aantal hierin een kans hadden om te profiteren van de veel grotere omvang van de handel van concurrerende staten. Met name Spanje en Portugal werd veel buit afhandig gemaakt, waarna deze werd doorverkocht aan handelaren in de Engelse koloniën waarmee een flinke winst werd gemaakt. In de loop van de zeventiende eeuw echter nam de omvang van de Engelse overzeese handel zo sterk toe dat legale en georganiseerde handel een veel groter aandeel van de welvaart uitmaakte dan de ongeorganiseerde zeeroof van piraten dit; piraterij begon zelfs een grotere bedreiging voor de Engelse handelsvloot en handel te vormen dan de verkoop van hun buit in Engelse havensteden opleverde.¹⁰²

Dit had tot gevolg dat de roep om iets aan piraterij te doen steeds groter werd, totdat

---

¹⁰⁰Thomas Leng, 'Commercial Conflict and Regulations in the Discourse of Trade in Seventeenth-Century England', *The Historical Journal*, 48, 4 (2005), 933-954, 943-944.

¹⁰¹Platt, 'The East India Company and the Madagascar Slave Trade', 550-551.

¹⁰²Nutting, 'Parliament and Piracy', 203-204.

in de jaren 1690 deze roep vanuit de samenleving en de handelaren zo sterk werd dat de Engelse staat uiteindelijk tot actie tegen deze piraten overging. Dit was met name mogelijk omdat de oorlog van Willem III tegen het Frankrijk van Lodewijk XIV ten einde kwam, en de zeer sterk uitgebouwde Engelse vloot ingezet kon gaan worden tegen zeerovers en piraten.¹⁰³

De ontwikkeling waarbij er een steeds grotere oproep kwam om iets tegen piraterij te doen is al zichtbaar in het feit dat Kidd blijkbaar de mogelijkheid zag om uitgestuurd te worden, en hier zelfs steun voor kon vinden in de hoogste kringen van de Engelse politiek. De expeditie van Kidd vormde de eerste golf in de strijd tegen piraterij!

Uit de gegevens van de parlementsdebatten en aantijgingen tegen de Whig Lords blijkt dat de *East India Company* ook heeft gevraagd om kaapvaarders in te mogen zetten tegen piraten en¹⁰⁴, toen dit werd geweigerd, dit later een aanleiding heeft gevormd om de Whigs aan te vallen. Maar, "as to the Matter of Kidd in this Article mention'd, he was gone upon his Expedition about Twelve months before" het indienen van deze aanvraag door de EIC.¹⁰⁵ Verder is de aanvraag niet geweigerd omdat de hoge Whigs iets later Kidd voor hun eigen gewin wilden uitsturen, maar omdat de EIC bij de verkeerde instantie vroeg om te veel eigen macht: de EIC wilde niet alleen kapers inzetten tegen piraten – met andere woorden: hun eigen schepen een kaperbrief meegeven waarmee alle EIC-schepen piraten op konden brengen – maar de EIC wilde een eigen gerechtshof opzetten in India waar piraten berecht zouden kunnen worden.¹⁰⁶

Hoewel er in 1700 uiteindelijk een wet zou worden doorgevoerd waarmee piraten in de koloniën zouden kunnen worden berecht, was het echter in 1696 nog onduidelijk hoe de wetgeving omtrent piraten in elkaar zat, en was het nog noodzakelijk om alle piraten in Engeland te berechten – dit zorgde natuurlijk voor vertraging, en in Engeland aangekomen was het nog allerm minst zeker dat alle piraten ook berecht zouden worden. Het is lange tijd traditie geweest om slechts vier man per schip te veroordelen, en het zou tot eerste jaren van de achttiende eeuw duren voordat hier van af werd geweken en de strijd tegen piraten volledig losbarstte.¹⁰⁷

Ook in het politieke bestel is te zien dat in de loop van de jaren 1690 er een steeds rationeler beleid werd gevoerd in de politiek, waarbij mannen steeds meer werden aangesteld om hun bureaucratische vaardigheden. Met de omvang van de staat in het

---

103Marcus Rediker, 'Pirates and the Imperial State', *Reviews in American History*, Vol. 16, No. 3 (Sep., 1988), 351-357, 355.

104Salmon, *A Compleat Collection of State-Tryals and Proceedings Upon Impeachments for High Treason and other Crimes and Misdemeanours*, 515-516; Hardy, *Calendar of State Papers 1696*, 101, 102, 130, 134, 320, 354; Hardy, *Calendar of State Papers 1697*, 414.

105Salmon, *A Compleat Collection of State-Tryals and Proceedings Upon Impeachments for High Treason and other Crimes and Misdemeanours*, 516.

106Hardy, *Calendar of State Papers 1696*, 360.

107Nutting, 'Parliament and Piracy', 209.

centraliseringsproces nam ook de omvang van de bureaucratie toe, en net als handelaren die geen onvoorziene risico's wilden lopen in hun overzeese handel waren ook bureaucratische politici niet gecharmeerd van chaotische en in kleine groepen over de zee verspreide piraten die hun overzeese systeem zouden kunnen dwarsbomen.¹⁰⁸

In deze brij van samenhangende ontwikkelingen had Kidd het ongeluk om zijn reis te maken tijdens de climax van het proces, en bij terugkomst in plaats van zelfzuchtige politici die uit waren op persoonlijk gewin, een regering te treffen die in nauw verband stond met de grootste vijanden van piraten en die zelf steeds sterker op ging treden tegen elementen die tegen het geweldsmonopolie van de staat in gingen.

Niet alleen Kidd had te maken met deze veranderingen, maar ook zijn voormalige supporters moesten nu moeite doen om zich temidden van deze storm aan ontwikkelingen staande te houden. Hoewel Bellomont aanvankelijk dacht een grote winst te maken door Kidds reis, had hij bij diens terugkeer met veel meer rekening te houden dan alleen zijn eigen portemonnee. Bellomonts bazen in Londen waren vervangen door lui die een veel grotere devotie aan de belangen van de staat eisten dan voorheen, en deze lieden waren daarnaast ook nog eens Tories en supporters van de *East India Company*. Om bij deze politici een wit voetje te halen was het veel aantrekkelijker om Kidd uit te leveren, dan dat het was om een gedeelte van de buit op te strijken en te verklaren dat hij zich gehouden had aan de termen van zijn commissies. Dit laatste was al helemaal moeilijk aangezien de EIC er alles binnen haar aanzienlijke macht aan had gedaan om Kidd af te schilderen als de gevaarlijkste piraat van de zeven zeeën, en in Engeland de kaperbrieven door verschillende parlementen werden aangevallen als illegaal en als zijnde vrijbrieven om piraterij te begaan. Dit alles leidde er toe dat het in Bellomonts voordeel was om zijn beloften van steun aan Kidd niet na te komen, en hem aan Londen uit te leveren.

* * *

Wat blijkt is dat de Whigs in hun pogingen om hun eigen huid te redden in principe alles in het werk hebben gesteld om hun handen van Kidd af te trekken, en zich van hem te distantiëren. Kidd is tijdens zijn expeditie zo ver gegaan als hij dacht mee weg te kunnen komen; hij was geen bloeddorstige piraat die alles aanviel wat los en vast zat, maar hij meed schepen van de EIC en andere Engelse of Nederlandse schepen daar hij dat niet had kunnen verantwoorden. Maar hij opereerde wel degelijk op basis van rooflust, zeker tegen het einde van zijn reis toen hij nog steeds niet in zijn opzet was geslaagd om zijn eigen kosten te dekken, en hij ging er van uit dat zijn politieke vrienden hem wel beschermen zouden. Toen Kidd echter terugkeerde

¹⁰⁸Johnston, 'Parliament and the Protection of Trade', passim.

was zijn politieke steun verdwenen, en kon hij niet op hun steun rekenen bij zijn verdediging tegen zijn vijanden. Deze vijanden, met name de *East India Company*, genoten daarentegen wel politieke steun, en konden Kidd zelfs gebruiken als wapen tegen zijn voormalige bondgenoten. Dit had tot gevolg dat Kidds voormalige opdrachtgevers zich genoodzaakt zagen om alle aanspraak, die zij oorspronkelijk maakten op Kidds reis, te laten varen en zij waren zeker niet geïnteresseerd in het weerleggen van de claims van piraterij die over Kidd waren gemaakt. Het had er immers alle schijn van dat Kidd zijn boekje te buiten was gegaan en de snelste en veiligste oplossing om van alle aantijgingen over betrokkenheid af te komen was om zich volledig van Kidd te distantiëren. Het was in dit opzicht nog niet eens zo heel erg interessant waar Kidd nou precies van beschuldigd werd, daar het veel belangrijker was om van de beschuldigingen over betrokkenheid met, of zelfs verantwoordelijkheid voor, Kidds daden af te komen.

Dit had tot gevolg dat in alle openbare discussies waar deze prominente Whigs bij betrokken waren in de eerste plaats de legitimiteit van hun onderneming werd benadrukt. Zij hadden inderdaad een kaper betaald en van de benodigde commissies voorzien, maar dit was zeker niet illegaal, en het doen uitzenden van deze kaper zou zelfs vanuit patriottische overwegingen zijn gebeurd. Dat William Kidd vervolgens buiten de termen van zijn commissie was gegaan en geprobeerd had om een winstgevende buit te maken op een manier die buiten de wet viel was niet de schuld van deze Whigs: in hun ogen zou men eerder medelijden met hen hebben moeten hebben dan dat geprobeerd moest worden om hen verantwoordelijk te stellen en te vervolgen. Natuurlijk was het juist voor de Tories van belang dat zij een goede stok gevonden leken te hebben om de Whigs mee te slaan, en daarom zochten zij naar alle mogelijke manieren om juist wél de Whig Junto verantwoordelijk te stellen voor de piraterij van Kidd.

Conclusie

Kidd kreeg na zijn terugkeer van een mislukte kaapvaart in een proces te maken met de gevolgen van ontwikkelingen in de Engelse politiek die buiten zijn invloed vielen. Hoewel Kidds acties een eeuw eerder, ja zelfs een paar decenia eerder, nog weinig ophef zouden hebben veroorzaakt waren de omstandigheden tussen zijn uitvaren in 1696 en zijn terugkeer in Engeland in 1700 zo sterk veranderd dat hij niet meer kon rekenen op de steun die hij verwacht had.

Bij het proces tegen Kidd kwam veel meer kijken dan alleen een simpele aanklacht – en veroordeling – tot piraat. Het proces tegen Kidd vormde een mogelijkheid voor de Tories om in hun hevige partijstrijd tegen de Whigs de hoogste notabelen van hun tegenpartij aan te vallen. Hierdoor werd het noodzakelijk voor de Whigs, die Kidd aanvankelijk hadden gesteund, om zich van Kidd te distantiëren en aan te tonen dat zij geen enkele aanspraak maakten op Kidds buit en niets van doen hadden met diens verval in piraterij. Dit had voor Kidd tot gevolg dat hij alle steun van hogerhand verloor, en bij zijn proces te maken kreeg met een tegenstand die hij niet kon overwinnen.

Kidd zelf werd in deze grote politieke strubbelingen niet meer dan een pion waarmee grote mannen hun grote tegenstanders schade hoopten te berokkenen, en toen Kidd zijn nut (niet) had bewezen werd hij in de steek gelaten door degenen waarvan hij steun verwacht had. Hij was na deze mislukte pogingen om de Whig Junto voor zijn daden verantwoordelijk te stellen van geen nut meer voor de tegenstanders van de Junto, en de Junto zelf wilde niets liever dan Kidd, en zijn tegen hen gebruikte daden, kwijt.

Deze strijd van de Tories tegen de Whig Junto had te maken met de politieke tegenstellingen tussen de verschillende partijen zoals die bestonden op het gebied van godsdienst en de ideeën over de trouw die men de koning en de staat verschuldigd was. Naarmate de strijd tussen de partijen echter meer begon te bestaan uit de strijd om de politieke macht en de steun van de koning, toonde deze tegenstelling zich steeds meer in een machtspeel dat veel te maken had met het verslaan van de tegenstander en het zelf aan de macht komen, maar waarbij de pure politieke ideologie vaak ondergeschikt was aan het verkrijgen en behouden van macht in het parlement en het verkrijgen van stemmen onder de bevolking hiervoor. Het ging dus deels om politiek opportunisme om de politieke macht van de Whigs te breken.

Daarnaast bestond er een verband tussen de politieke ideologie van de Tories en de *East India Company* waarbij deels dezelfde idealen op het gebied van de inrichting van de handel nagestreefd werden. Ook vonden de Tories regelmatig steun bij andere facties in het

parlement met handelsbelangen, wanneer deze belangen voor beide facties overeen leken te komen.

Naast de persoonlijke aanval op Kidd en zijn supporters werd Kidd ook het brandpunt van een veel langere ontwikkeling waarbij de Engelse samenleving en de Engelse politiek zich tegen piraterij keerde. Tussen Kidds uitvaren en zijn terugkeer maakten de Engelse wetten tegen piraterij hun grootste ontwikkelingen in eeuwen door, en werden de middelen die tegen piraterij werden ingezet groter op een manier die voorheen ongekend was.

In de strijd van de *East India Company* tegen piraterij werd Kidd zowel een doel als een middel om twee belangrijke, doch niet altijd gelijke, doelen van de compagnie te behalen: Kidd was een piraat, maar hij was een piraat die uitgezonden was door de Whigs, en de Whigs waren de grote politieke tegenstanders van de East India Compagnie. Dit had tot gevolg dat Kidd door de EIC tot het archetype piraat zou worden gemaakt, en volgens hen de gevaarlijkste zeerover op de oceaan zou worden; Kidd was een bekende naam, en daardoor kon hij worden aangepakt, terwijl andere piraten niet altijd bekend waren. Daarnaast was Kidd een wapen dat ingezet kon worden tegen de Whigs, al ware het maar bij associatie.

Kidd had het ongeluk om zijn reis te maken in een periode waarin grote veranderingen in de Engelse samenleving en politiek hun climax vonden in een algehele strijd tegen piraten. Hierbij vonden de georganiseerde handel en de toenemende bureaucratie elkaar in hun afkeer van het risico dat piraten vormden voor de voorspelbaarheid van de internationale scheepvaart en de inbreuk op het geweldsmonopolie van de staat. Hierdoor zou Kidd bij zijn terugkeer vanuit de Indische oceaan een situatie vinden waarbij iedereen van wie hij steun had verwacht er juist alle belang bij had om hem als piraat te laten veroordelen, een samenleving waarin iedereen schreeuwde om zijn vervolging als piraat en een rechtssysteem dat vlak daarvoor volledig in staat was geworden om effectief op te treden tegen piraten.

Kidds acties waren voorheen niet anders geweest dan die van een normale kaper, maar na 1695 was zijn wereld veranderd. Kidd was uiteindelijk maar een heel klein radertje in de ontwikkelingen van de geschiedenis, en werd gebruikt voor zaken waar hij zich zelf nauwelijks bewust van was.

Literatuur

- Bialuschewski, Arne, 'Pirates, Slavers, and the Indigenous Population in Madagascar, c. 1690-1715', *The International Journal of African Historical Studies*, Vol. 38, No. 3 (2005), 401-425.
- Bradley Nutting, P., 'The Madagascar Connection: Parliament and Piracy, 1690-1701,' *American Journal of Legal History*, 22 (1978), 202-215.
- Brewer, John, *The Sinews of Power: War, money and the English state, 1688-1783* (Cambridge MA, 1990), deel 3.
- Harding, Richard, 'Naval Warfare 1453-1815', in: Jeremy Black ed., *European warfare, 1453-1815* (Basingstoke, 1999).
- Harris, Tim, *Politics Under the Later Stuarts: Party Conflict in a Divided Society 1660-1715* (Londen en New York 1993).
- Hill, B.W., *The Growth of Parliamentary Parties 1689-1742* (Londen 1976), 80-82.
- Horwitz, Henry, *Parliament, policy and politics in the reign of William III* (Manchester 1977).
- Howard, Michael, *War in European History* (Oxford 1976, herzien in 2009).
- Johnston, J. A., 'Parliament and the Protection of Trade 1689-1694', *The Mariner's Mirror*, Vol. 57 (1971), 399-413.
- Judd, Jacob, 'Lord Bellomont and Captain Kidd: A Footnote to an Entangled Alliance', *The New-York Historical Society quarterly*, vol. 47 (1963), afl. 1 (jan), 67-74.
- Kirby, Chester, 'The Four Lords and the Partition Treaty', *The American Historical Review*, Vol. 52, No. 3 (Apr., 1947), 477-490.
- Laughton, J. K., 'William Kidd' in: Sidney Lee (ed), *Dictionary of National Biography* (Oxford 1892), Vol. 31.
- Leng, Thomas, 'Commercial Conflict and Regulations in the Discourse of Trade in Seventeenth-Century England', *The Historical Journal*, 48, 4 (2005), 933-954.
- McJimsey, Robert D., 'A Country Divided? English Politics and the Nine Years' War', *Albion: A Quarterly Journal Concerned with British Studies*, Vol. 23, No. 1 (Spring, 1991), 61-74.
- Pincus, Steve, *1688. The First Modern Revolution* (New Haven & Londen, 2009).
- Platt, Virginia Bever, 'The East India Company and the Madagascar Slave Trade', *The*

William and Mary Quarterly, Third Series, Vol. 26, No. 4 (Okt., 1969), 548-577.

- Rainbolt, John C., 'A "great and usefull designe": Bellomont's Proposal for New York, 1698-1701', *The New-York Historical Society quarterly*, vol. 53 (1969), afl. 4 (okt), 333-351.
- Ritchie, Robert C., *Captain Kidd and the War against the Pirates* (Cambridge, MA en Londen, 1986).
- Rose, Craig, *England in the 1690s: Revolution, Religion and War* (Oxford, 1999).
- Smith, Simon, 'Piracy in early British America', *History Today*, Vol. 46 Issue 5 (1996), 29-37.
- Zacks, Richard, *The Pirate Hunter: The True Story of Captain Kidd* (New York, 2002).

Bronnen

- Annon, *A Compleat History of Europe: or, a View of the Affairs thereof, Civil and Military, for The Year, 1701.....*, (1701).
- Annon., *The arraignment, tryal, and condemnation of Captain William Kidd, for murther and piracy, upon six several indictments, At the Admiralty-Sessions, ...* (1701).
- Annon., *The Articles Of Impeachment Against the Lord Summers*, (1701).
- Coxe, William, *Private and Original Correspondence of Charles Talbot, Duke of Shrewsbury with King William and Leaders of the Whig Party* (Londen 1821),
- Grimblot, Paul, *Letters of William III and Louis XIV and of their ministers : illustrative of the domestic and foreign politics of England from the Peace of Ryswick to the accession of Philip V of Spain : 1697 to 1700* (Londen 1848), Vol. I.
- Grimblot, Paul, *Letters of William III and Louis XIV and of their ministers : illustrative of the domestic and foreign politics of England from the Peace of Ryswick to the accession of Philip V of Spain : 1697 to 1700* (Londen 1848), Vol. II.
- Hardy, W.J., (ed), *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William and Mary, 1694-1695* (Londen 1906).
- Hardy, W.J. (ed), *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William III. July 1-Dec. 31, 1695 and Addenda, 1689-1695* (Londen, 1908).
- Hardy, W.J. (ed), *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William III. 1 January-31 December, 1696* (Londen 1913).

- Hardy, W.J. (ed), *Calendar of State Papers, Domestic Series, of the reign of William III. January 1-December 31 1697* (Londen, 1927).
- James, G.P.R., (ed), *Letters illustrative of the reign of William III from 1696 to 1708, addressed to the duke of Shrewsbury by James Vernon, Esq. Secretary of State: now first published from the originals* (Londen 1841), Vol. I.
- James, G.P.R., (ed), *Letters illustrative of the reign of William III from 1696 to 1708, addressed to the duke of Shrewsbury by James Vernon, Esq. Secretary of State: now first published from the originals* (Londen 1841), Vol. II.
- James, G.P.R., (ed), *Letters illustrative of the reign of William III from 1696 to 1708, addressed to the duke of Shrewsbury by James Vernon, Esq. Secretary of State: now first published from the originals* (Londen 1841), Vol. III.
- Person of Quality., *A Full Account of the Proceedings in Relation to Capt. Kidd In two Letters* (1701).
- [Salmon, Thomas, ed], *A Compleat Collection of State-Tryals and Proceedings Upon Impeachments for High Treason and other Crimes and Misdemeanours; From the Reign of King Henry the Fourth, to the End of the Reign of Queen Anne*, (1719).